

'İkinci 500 Büyük' arasına 100 yeni şirket katıldı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. 2016 yılında **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında **İSO 500** içinde yer alıp, bu yıl **İSO İkinci 500**'e gerile-

yen şirketlerden oluştu.

2016 ZOR BİR YIL OLDU

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırma sonuçlarına ilişkin "2016 hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yılı. 2015 yılındaki yüzde 2,7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2,4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı" değerlendirmesinde bulundu.

Erdal Bahçivan

KOBİ'lerin kârlarının yarısı yine borca gitti

KOBİ ağırlıklı şirketlerin yer aldığı **ISO** İKİNCİ BÜYÜK 500 kuruluşun finansman giderleri yüzde 16.3 arttı. Şirketlerin toplam faaliyet kârlarının yarısı finansman giderlerine harlandı

EKONOMİ SERVİSİ

STANBUL Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2016 yılı sonuçlarını **ISO Başkanı Erdal Bahçivan** açıkladı. **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden net satışları 2016 yılında yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi.

Toplam faaliyet kârı 2016'da yüzde

17.5 artarak 8.7 milyar TL oldu. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3.8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16.3 oranında artarak 4.4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor.

Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0.4 puan artarak yüzde 4.7 oldu. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi.

MALİ BORÇLAR ARTIŞTA

Oranlara bakıldığında **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61.2 iken 2016 yılında yüzde 60.5 oldu. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38.8'den

yüzde 39.5'e yükseldi. 2015'te 30.7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17.5 oranında artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı 2015 yılında yüzde 57.6 iken, 2016'da yüzde 58.1'e ulaştı.

TEKNOLOJİK DÜŞÜŞ!

İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer verilerine bakıldığında 2016 yılında yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 44.2 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin aldığı görülüyor.

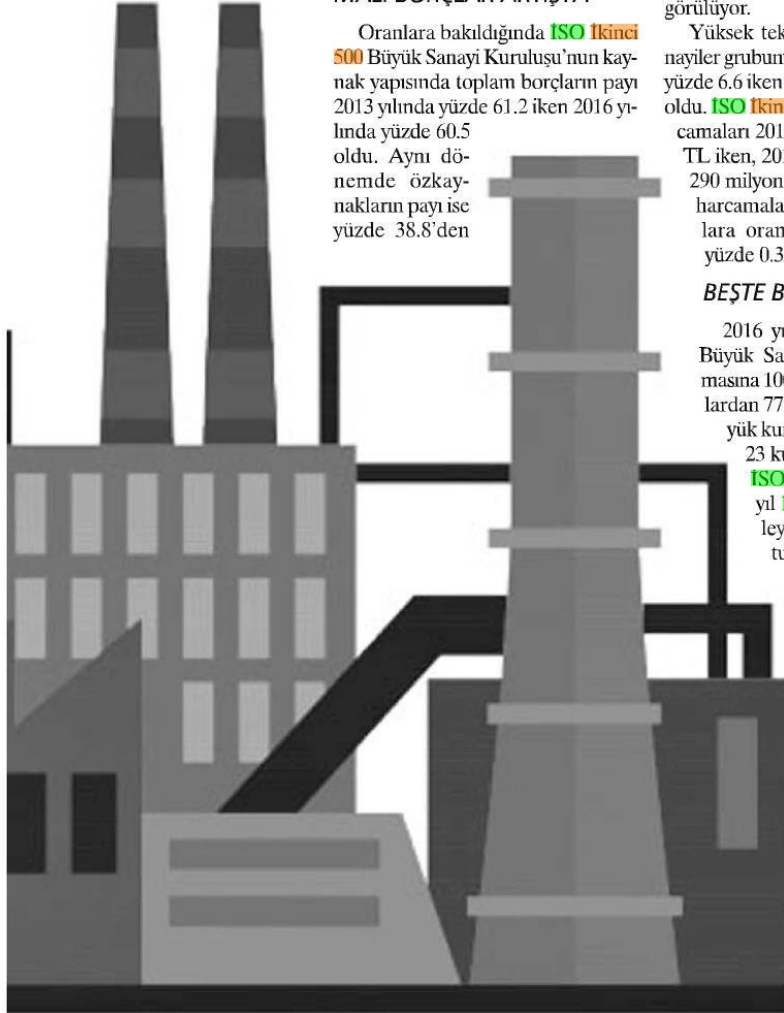
Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2015 yılında yüzde 6.6 iken 2016 yılında yüzde 4.3 oldu. **ISO İkinci 500**'ün AR-GE harcamaları 2015 yılında 283.6 milyon TL iken, 2016'da yüzde 2.2 artışla 290 milyon TL'ye ulaştı. AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0.37'den yüzde 0.35'e geriledi.

BEŞTE BİRİ DEĞİŞTİ

2016 yılında **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi.

23 kuruluş ise 2015 yılında **ISO 500** içinde yer alıp, bu yıl **ISO İkinci 500**'e gerileyen şirketlerden oluştu.

2016 yılında **ISO İkinci 500**'de kar eden kuruluş sayısı 384'e gerilerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 116 oldu. 2016 yılında yaşanan sıkıntılara rağmen **ISO İkinci 500**'ün istihdamı yüzde 1.4 arttı. Yine ödenen maaş ve ücretler de 2016 yılında yüzde 18.2 gibi oldukça yüksek bir oranda artış gösterdi.

"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"

EKONOMİ SERVİSİ - İstanbul Sanayi Odası "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmanın sonuçlarına göre: Modaviyon Tekstil şampiyonluk ipini göğüslerken, Marshall Boya ikinci oldu. Dardanel Önentaş ise listeye üçüncü sıradan girdi. 2016 yılında ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında ISO 500 içinde yer alıp, bu yıl **ISO İkinci 500'e** gerileyen şirketlerden oluştu. Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının, temel bazı verileri bir buçuk ay önce açıklanan **ISO 500** ile önemli ölçüde örtüşüyor. Özellikle, finansman giderlerinin **ISO 500**'de olduğu gibi, **ISO İkinci 500**'de de sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdüğü görülüyor. Sıralama ölçütü olarak üretimden satışların kullanıldığı ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının 2016 yılı sonuçlarında dikkat çeken temel bazı veriler şu şekilde ortaya çıktı:

TOPLAM FAALİYET KARI YÜZDE 17,5 ARTARAK 8,7 MİLYAR TL OLARAK GERÇEKLEŞTİ
"ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. 2016 yılında satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17,5 artarak

8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 oranında artarak 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu."

KOBİ'LER EKONOMİK YAVAŞLAMALARDAN DAHA ÇOK ETKİLENDİ
ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** araştırma sonuçları hakkında: "2016 hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yıldı. 2015 yılındaki yüzde 2,7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2,4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı. Ancak bu sınırlama KOBİ'ler için daha etkili oldu. Bu dışsal faktörün yanında özellikle, 2016'da yaşadığımız halin darbe girişiminin yılın ikinci yarısındaki ekonomik faaliyetlerde yarattığı olumsuz etkiyi de göz ardı edemeyiz. Nitekim ISO 500'de gördüğümüz gibi; büyük şirketler, çok uluslu yapıları, pazar çeşitlilikleri, güçlü sermaye yapıları

ve inorganik büyüme olanakları ile gelişme hızlarını görece olarak koruyabildiler. Fakat İkinci 500 verilerine baktığımızda; dış pazarlarda genişleme sürecine girmiş olan ve görece olarak sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'lerimizin, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilendiğini görmekteyiz" dedi.

ÖDENEN FAİZLERDE CİDDİ ARTIŞLAR YAŞANDI

Bahçivan, "Bütün bu olumsuzluklara karşın **ISO İkinci 500**'de umut veren gelişmelerin de olduğunu söyleyebiliriz. Sanayicilerimiz 2016 yılında tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklanabilmiştir. Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet karlılıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmayı başarmıştır.

Finansman giderlerini nispeten daha etkin yöneten İkinci 500 şirketleri, mali borçlarda da vade yapısını kısmen iyileştirmişlerdir. İkinci 500'ü oluşturan şirketlerin özellikle istihdam verilerine de dikkat çekmek istiyorum. Bu şirketlerimiz, istihdamlarını arttırırken, asgari ücret düzenlemesinin de etkisiyle ücretlerinde belirgin bir artış yaratmışlardır. 2016 gibi zorlu bir senede sanayinin ve sanayicimizin göstermiş olduğu performansı takdirle karşılıyoruz" şeklinde değerlendirmelerde bulundu.

İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmada ilk sırayı Modavizyon Tekstil, ikinci sırayı Marshall Boya alırken Dardanel Önentaş üçüncü sırada yer aldı. Listeye 100 yeni firma girerken, bunlardan 77'si geçen yılki 1000

Sanayide finansman giderleri artıyor

büyük kuruluşun dışından geldi. **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar lira olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar liraya yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar lira olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 artarak 4,4 milyar liraya ulaştığını ortaya koydu. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

İSTANBUL SANAYİ ODASI'NIN "TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU" LİSTESİ AÇIKLANDI

İkinci 500'de faaliyet kârı arttı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016" listesini açıkladı. İlk üçte Modavizyon Tekstil, Marshall Boya ve Dardanel Önen taş var. Açıklanan rakamlara göre İkinci 500'ün, 2015'te 75.6 milyar lira olan üretimden net satışları, 2016'da yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar liraya yükseldi. 2015'te 7.4 milyar lira olan faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar lira olarak gerçekleşti. 2015 yılında 30.7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016 yılında yüzde 17.5 artarak 36.1 milyar liraya ulaştı. İkinci 500'ün Ar- Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0.37'den yüzde 0,35'e geriledi. İSO İkinci 500 şirketlerinin borçluluğu arttı. /10

Özkaynak kârlılığı (%)

İkinci 500'ün performansı

	Tutar (Milyar TL)	Değişim (%)
Üretimden satışlar	82.2	8.64
Dönem kar/zarar top.	4.4	0.55
İhracat (milyar \$)	7.6	-2.80
Özkaynak	40.6	16.70
Aktif toplamı	102.3	16.62
Toplam borçlar	62.2	16.56
- Kısa vadeli	40.6	13.46
- Uzun vadeli	21.6	22.88
Ödenen faizler	2.5	19.77
Brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla)	21.6	11.25

SANAYİCİ İŞİNE ODAKLANDI

Sonuçları değerlendiren İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Birinci 500'de olduğu gibi İkinci 500'de de finansman maliyetleri, kârlılıklar üzerinde olumsuz etkisini sürdürüyor. Bütün olumsuzluklara karşın umut veren gelişmeler de var. Sanayicilerimiz 2016'da tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklanabilmiş, net satışlara oranla faaliyet kârlılıklarını artırmayı başarmıştır" dedi.

İkinci 500'de faaliyet kârı arttı Ar-Ge'ye ayrılan pay düşüştü

İstanbul Sanayi Odası (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016" listesini yayınladı. Listenin ilk sırasında Modavyzyon Tekstil yer aldı. Onu sırasıyla Mars-hali Boye ve Dardanel Onentaş Gıda takip etti.

Listeye göre, 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışlar, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. 2016 yılında satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasına da katkıyla, İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 74 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17,5 artarak 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

Araştırma, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinden geçen yıl yüzde 16,3 artarak 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

Kârlar reelde geriledi

2016 yılında **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortismanı ve vergi öncesi kar büyüklüğü (FAVÖK) 2016'da yüzde 7,2 oranında artarak 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem karı da yüzde 0,6 artarak 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de yüzde 10,9 olan enflasyon göre önüne alındığında reel olarak geriledi. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi.

İkinci 500'ün borç yükü arttı

Finansal göstergeler içinde borçlanma ile özkaynakların oranlarına bakıldığında **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61,2 iken 2016 yılında yüzde 60,5 olarak gerçekleşti. Araştırma sonuçları, **İSO İkinci 500**'de borç yükünün arttığını ortaya koyuyor. 2015'te 30,7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17,5 artarak 36,1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçları içindeki payı 2015 yılında yüzde 57,6 iken, 2016'da yüzde 58,1'e ulaştı.

İSO 500'ün önemli verilerinden biri de devreden KDV. Devreden KDV yükü **İSO 500**'de bir önceki yıla göre yüzde 23,6 oranında artarak 4,8 milyar TL'den 6 milyar TL'ye yükseldi. **İSO İkinci 500**'ün 2014 yılında 996 milyon TL olan devreden KDV'si, 2015 yılında yüzde 7,9 artışla 1,1 milyar TL'ye, 2016 yılında ise yüzde 7,5 artışla 1,2 milyar TL'ye ulaştı.

İSO İkinci 500'ün Ar-Ge harcamaları 2015 yılında 283,6 milyon TL iken, 2016'da yüzde 2,2 artışla 290 milyon TL'ye ulaştı. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0,37'den yüzde 0,35'e geriledi. Daha önce açıklanan ilk 500'de de Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı yüzde 0,74'ten yüzde 0,57'ye geriledi. İkinci 500'de Ar-Ge yapan firma sayısı ise 2015 yılında 180 iken, 2016 yılında 177 firmaya geriledi.

İhracat performansları geriledi

Raporun değerlendirilmesinde şu başlıklar öne çıkıyor:

► **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alan firmaların KOBİ niteliğinde ve bu firmalar yüksek faiz ve yükselen döviz kururlarından olumsuz etkilenir.

► **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun bir önceki yıla göre yüzde 20'sinin (100 kuruluş) değişmiş olması, KOBİ'lerin istikrarlı büyüme için yetkinliklerini arttırmaları ihtiyacı ortaya koyuyor.

► Yabancı sermaye paylı kuruluş sayısındaki dalgalanma sanayinin performansını sınırlıyacak.

İKİNCİ 500'DE EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK 10 KURULUŞ

2016	2015	Kuruluş	İhracat (Bin dolar)
-	1	Pirelli Otomobil Lastikleri	138.349
-	2	Kardem Tekstil	74.593
25	3	Greif FPS Turkey Ambalaj	73.207
1	4	ATK Tekstil	72.844
-	5	Modavyzyon Tekstil	70.921
-	6	Özak Tekstil	70.225
-	7	-	-
-	8	-	-
-	9	-	-
12	10	Spot Tekstil	61.904

İKİNCİ 500'DE EN KÂRLI 10 KURULUŞ

2016	2015	Kuruluş	İhracat (Bin dolar)
1	1	ÇİMTAŞ Çelik	103.053.848
3	-	-	-
4	-	Erkul Kozmetik	88.498.454
5	-	-	-
6	-	-	-
7	-	-	-
8	-	-	-
9	-	Denizli Çimento	66.433.674
10	23	Bursa Çimento	60.632.065

İKİNCİ 500 LİSTESİNDEKİ İLK 40 ŞİRKET

2016	2015	Kuruluş	Üretimden Satışlar (TL)
1	-	Modavyzyon Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	242.325.507
2	-	Marshall Boya ve Vernik Sanayi A.Ş.	242.182.445
3	32	Dardanel Onentaş Gıda Sanayi A.Ş.	241.566.926
4	-	Arcelemittal Ambalaj Çeliği	241.327.693
5	-	Poyraz Poyraz Fındık Entegre	241.283.448
6	119	Kaltun Madencilik	240.831.031
7	151	Greif FPS Turkey Ambalaj	240.820.387
8	246	Eti Elektrometalurji A.Ş.	239.214.461
9	17	Mar Tüketim Maddeleri	238.874.923
10	-	ORMA Orman Mahsulleri	238.856.556
11	13	Altaş Yağ Su ve Tarım Ürünleri	238.547.340
12	-	-	-
13	67	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj	236.540.483
14	15	Veziroğlu Orman Ürünleri	236.230.439
15	-	Aster Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	235.894.874
16	-	Gürsoy Tarımsal Ürünler	234.891.917
17	87	Gizem Seramik Frit ve Glazür	234.851.834
18	+	Sancın Bilecik Çimento Madencilik A.Ş.	234.432.482
19	14	Bekaert Kartepce Çelik Kord	234.054.822
20	54	Miro Hediyeçlik Eya San. ve Tic. A.Ş.	234.019.497
21	-	Almalyıldız Tekstil ve Konfeksiyon A.Ş.	232.963.945
22	1	Ermas Makina Sanayi A.Ş.	232.396.461
23	51	Öğüt Gıda San. ve Tic. A.Ş.	232.313.683
24	23	Yurtbay Seramik San. ve Tic. A.Ş.	231.170.581
25	70	OPSAN Orjinal Sac Parça	230.324.715
26	195	Karel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	230.005.507
27	81	Kasar ve Dual Tekstil Sanayi A.Ş.	229.359.608
28	94	VePa Prefabrik Yapılar San. Tic. A.Ş.	229.067.632
29	75	Bilgiçli Dış Ticaret ve Tekstil	228.969.224
30	7	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	228.693.900
31	28	Ermaksan Makina San. ve Tic. A.Ş.	228.494.910
32	-	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	227.910.093
33	+	Ayhanlar Yol Asfaltlama	227.788.326
34	104	Pilepapak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	227.582.986
35	22	Mes Yağ ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.	227.472.157
36	19	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapırcılık Bant	227.171.899
37	277	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt	226.408.060
38	77	Maysan Mando Otomotiv Parçaları	226.129.401
39	-	BATİÇİM Batı Anadolu Çimento	226.017.033
40	40	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	225.557.169

İhracat açıkladığı 1000 şirket arasında ilk beş girerler - Birinci 500'den İkinci 500'e gerileyen ya da ismini değiştirenler

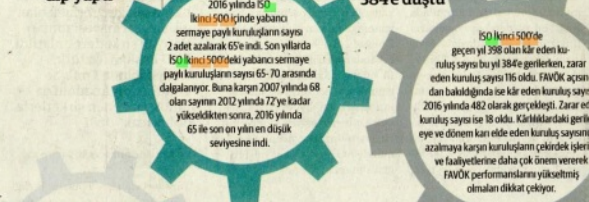
İSO tarafından açıklanan "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016" listesi, sanayicilerin faaliyet karlarındaki artış trendinin devam ettiğini gösteriyor. İkinci 500'ün toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17,5 artarak 8,7 milyar TL olarak gerçekleşirken, Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0,37'den yüzde 0,35'e geriledi.

128 YENİ ŞİRKET LİSTEYE GİRDİ

İSO'nun araştırmasına göre geçen yıl listede yer almayan 128 şirket bu yıl listede yer aldı. Bu şirketlerin 83'ü **İSO**'nun açıkladığı En Büyük 1000 arasında ilk kez yer bildirdi. 45 şirket ya ismini geçen yıl açıkladı ya bu yıl açıkladı ya da geçen yıl **İSO**'nun açıkladığı En Büyük İlk 500 Sanayi kuruluşu içindeki 500'e geriledi. Öte yandan geçen yıl ismini açıklamak istemeyen şirket sayısı 33 iken bu sayı bu yıl 26'ya geriledi. İlk 40 şirket içinde adını açıklamayan sayısı geçen yıl olduğu gibi sadece 1 şirket olurken, en çok ihracat yapan 10 şirketin 3'ü adını açıklamamıştı.

• Yabancı sermayeliler dip yaptı

• Kâr eden şirket sayısı 384'e düştü

Faaliyet kârları yüzde 17,5 arttı

Yüksek teknolojinin payı 2015'e döndü

Üretimden satışlar 82,2 milyar TL oldu

YÜKSEK TEKNOLOJİNİN PAYI 2015'E DÖNDÜ
İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer verilerine bakıldığında 2016 yılında yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 44,2 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin aldığı görüldü. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2016 yılında 3,4 puan artarak yüzde 30,3 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin grubunun payı ise 2015 yılında yüzde 24,1 iken 2016 yılında yüzde 21,7'ye geriledi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin grubunun payı ise 2015 yılında yüzde 6,6 iken 2016 yılında yüzde 4,3 oldu. Geçen yıl 2 puan yükselen yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin grubunun payı bu yıl tekrar 2015 seviyesine döndü. Orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin toplam payı ise yüzde 25,4'ge kaldı.

BAHÇIVAN: İKİNCİ 500 ESAS FAALİYETLERİNE ODAKLANABİLDİ

Araştırma sonuçlarıyla ilgili açıklamaya yapan **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Başkanı **Enfâl Bahçivan**, 2015 yılındaki yüzde 27'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 24,4 yerleşen global büyüme nedeniyle Türkiye'deki firmaların da performanslarının sarsıldığını dile getirdi. İkinci 500 verilerine bakıldığında, dış pazarlarda genelleme sürecine girmiş olan ve sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'lerin, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilediğinin görüldüğünü ifade eden Bahçivan, KOBİ'leri şirketlerin yer aldığı İkinci 500 şirketlerinin karlılık raporlarında da, mali dalgalanmaların etkisiyle düşüğe görüldüğünü kaydetti. **İSO 500**'de olduğu gibi **İSO İkinci 500**'de de mali borçlarda ve ödenen faizlerde ciddi

artışlar yaşandığını söyleyen Bahçivan, şöyle devam etti: "Finansman maliyetleri, İkinci 500'de de şirket karlıklarında olumsuz etkisini sürdürüyor. Ölçek büyütme, rekabetçiliğini arttırmak ve pazara genellemek için büyük çaplı yatırımlara ihtiyacı olan ve sermaye birikimi nispeten sınırlı olan KOBİ'ler açısından karlılıkları yükseltilmesi yüksek faiz ortamı, hiç kuşkusuz, dev şirketlere olumsuzluklara kargın **İSO İkinci 500**'de umut veren getirmelerinde olduğu düşünülebilir. Sanayicilerimiz 2016 yılında tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklanabildi. Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet karlıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmaya başamıştır.

Finansman giderlerini nispeten daha etkin yöneten İkinci 500 şirketleri, mali borçlarda da vade yapısına kısımlı iyileşmelerle, İkinci 500'ü oluşturan şirketlerin özellikle istihdam verilerine de dikkat çekmek istiyoruz. Bu şirketlerimiz, istihdamlarına artırımları, ancak ücret düzenlemesinin de etkisiyle ücretlerinde belirgin bir artış yaratamıyorlar. 2016 gibi zorlu bir senede sanayinin ve sanayicimizin göstergesi olduğu performansları takdir ediyoruz. Zorluklara rağmen, ekonomik direnç ve temel işlevi olan üretmelerinde, aslında en iyi ekonomiyi başaran Türkiye'nin de Türkiye ekonomisinin yanında olduğunu gösteren sanayicilerimiz, değerli bilgilerinin bizimle paylaşmaları ve araştırmamıza katkıları için teşekkür ediyoruz."

AROLAT'TAN

2016 İSO İlk 500'den sonra
dün **İSO İkinci 500** sonuçları da açık-
landı. İkinci 500'ün sonuçları da 2016 yı-
lında yaşanan küresel ekonomi ve ülkemiz
ekonomisindeki zorlukların izlerini taşıyor.
Büyümedeki yavaşlık, yüksek kur-faiz
dalgalanmaları ve jeopolitik risklerin
yaşandığı yılda alınabilecek sonuç-
ları ortaya koyuyor. / **3**

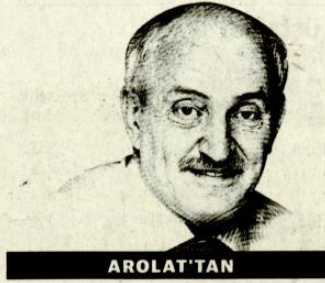

İSO 500'ün resmi ne gösteriyor

İSO 2016 yılı İkinci 500 sonuçları açıklandı. 495'i özel sektör, 5'i kamu firması ve 65'i yabancı sermayeli firma. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, değerlendirmesinde İkinci 500'deki olumsuzlukları ve olumlulukları ortaya koyuyor.

Erdal Bahçivan, 2016'nın küresel ekonomi ve ülkemiz ekonomisi açısından zor bir yıl olduğunu belirterek, şu değerlendirmeyi yapıyor:

"Büyümedeki yavaşlık, yüksek kur ve faiz dalgalanmaları, jeopolitik riskler ve elbette yaşadığımız menfur darba girişimi reel sektöre olumsuz etkiledi. Mali dalgalanmalar etkisiyle kârlılık rasyolarında düşüşler görülüyor. **İSO 500**'de olduğu gibi ikinci 500'de de mali borçlarda ve ödenen faizlerde ciddi artışlar yaşanmış, finansman maliyetleri

AROLAT'TAN

Osman Arolat

osman.arolat@dunya.com

kârlılık üzerinde baskı oluşturmaya devam etmiş durumda. Ölçek büyütmek, rekabetçiliği artırmak ve pazarı genişletmek için büyük çaplı yatırımlara ihtiyacı olan ve sermaye birikimi nisbeten sınırlı olan KOBİ'ler açısından kurlardaki yükseliş ve yüksek faiz ortamı dev şirketlere

kıyasla zorlayıcı oldu."

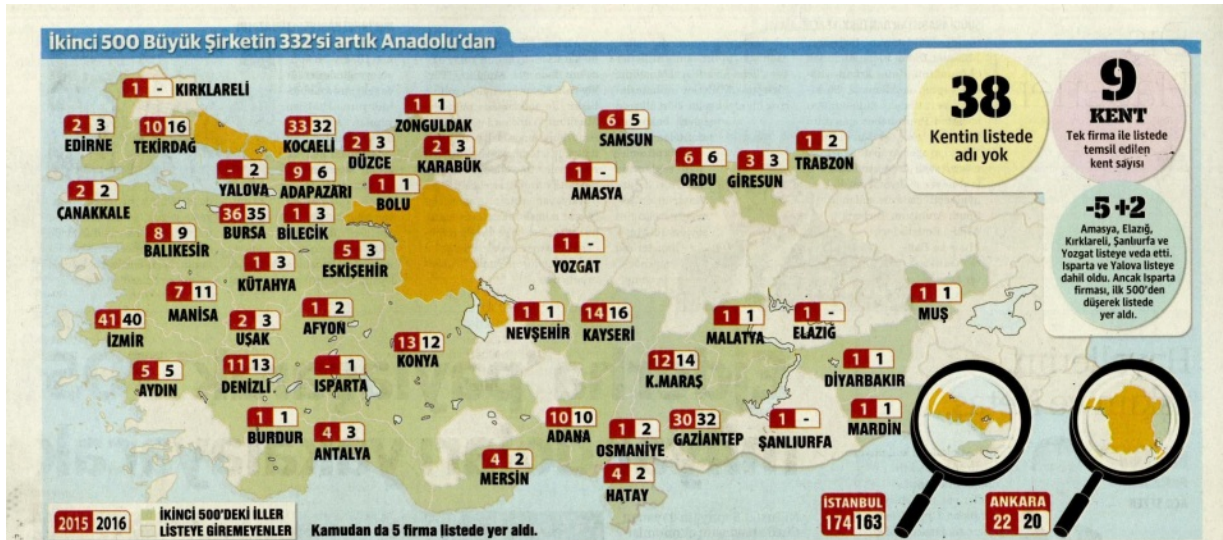
Bahçivan, genel olumsuz gelişmeyi açıkladıktan sonra ikinci 500'deki olumlu/olumsuz gelişmelere değinerek, şu değerlendirmeyi ortaya koyuyor: "Tüm zorluklara rağmen **İSO ikinci 500** firmaları öz faaliyetlerine odaklanmış ve net satışlara oranla faaliyet kârlarını yüzde 8.5'tan 9.4'e çıkarabilmiş, finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı gerilemiş, çalışan sayısı artarken, ücretlerde de belirgin bir artış söz konusu olmuştur. Ancak, genel resme baktığımızda borç/öz kaynak oranları, kısa vadeli borçların ağırlığı Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı gibi göstergelerde istenen iyileşmenin sağlanamadığı açık. Bir diğer önemli sorun da 2015'te belirgin artışla yüzde 6.6'ya çıkarak umut veren yüksek teknolojiye yoğunluklu sektörlerin

katma değer payının 2016'da yenisinden azalarak yüzde 4.3'e gerilemiş olması." **İSO ikinci 500** sonuçları ve ilk 500 sonuçları irdelendiğinde sanayimizin dinamik kurumlarının resmi ortaya çıkıyor. Bu bize bir yandan sektörel gelişmeleri trendini görmemizi sağlıyor bir yandan da eksikleri, gerilemeleri, ortaya çıkan sorunlar karşısında yapılması gerekenleri ortaya koyuyor.

O nedenle 1968 yılından bu yana 500 büyükle başlatılan son 20 yılda buna eklenen ikinci 500 ile süren araştırmaların ortaya koyduğu resmin, ekonomi yönetimi tarafından analizinin yapılarak, ortaya çıkan sorunlara somut sonuç aranmasının doğru olacağına inanıyorum. Bu veri tabanına dayanarak yapısal reformların doğru taban üzerine oturtulabileceğini düşünüyorum...

► **TEKİRDAĞ VE KÜTAHYA YÜKSELEN KENTLER** / 11

Antep, Tekirdağ ve Kütahya öne çıktı

HANDAN SEMA CEVLAN

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye sanayisinin devler liginde ikinci çalışmasını yayınladı. "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde 332 firma Anadolu'dan. Açıklanan her iki listeye bakıldığında Anadolu'nun ilk 1000 içindeki ağırlığı 641'e çıktı. İlk 500'de İstanbul'dan 180, İkinci 500'de 163 firma yer aldı. Kamu da ilk 1000 içinde 16 firma ile devler arasında.

İlk 500'ün yıldız kenti Gaziantep, İkinci 500'de de performansı ile dikkat çekti. Göç, terör saldırıları ve FETÖ operasyonları sonrasında kayyum atanması ile gündeme gelen kent, tüm bu olumsuz atmosferi iş dünyasının çabasıyla dağıttı. İlk 500'de 23 firmadan 26 firmaya yükselen Gaziantep'i firmaların sayısı İkinci 500'de de 30 olan şirketlerini 32'ye yükseltti. Böylece ilk 1000 içinde 5 firma artıran Gaziantep'in şirketleri listede 58'e yükseldi. Listenin artı rekortmeni kenti Tekirdağ oldu. 2016 verilerine göre Tekirdağ'dan 16 firma yer aldı. Bu sayı bir önceki dönem 10'du. Artan 6 firmadan biri ilk 500'den düşen firmalardan. Böylece sadece İkinci 500'de 5 firma artıran kent Tekirdağ oldu. 16 firmadan 8'i Çerçözköy'den 7'si Çorlu'dan biri ise merkezden.

Türkiye'nin lider şirketleri arasında Anadolu'nun 332 firması yer aldı. **İstanbul Sanayi Odası'nın** 2016 verilerine göre açıkladığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"na Anadolu Sanayi damgasını vurdu. Geçen seneye göre Anadolu firma sayısını 12 şirket artırdı. Anadolu'yu yükselten kentler arasında Gaziantep, Tekirdağ ve Kütahya başı çekti.

Listede yüzü güldüren kentlerden biri de Kütahya oldu. İlk 500'de 3 olan firma sayısını koruyan kent, İkinci 500'de de bir önceki dönem bir olan firma sayısını 3'e yükseltti. Kros Otomotiv ve Kütahya Şeker listeye ismi yazılan yeni firmalar oldu. Bilecik de aynı İlk 500'de olduğu gibi yükselen kentler arasında. İlk 500'de bir önceki değerlendirme döneminde hiç firması olmayan kent, 2 firması ile yer alarak yüzleri güldürmüştü. İkinci 500'de de başarı devam etti. Kütahya İkinci listede, bir firmadan 3 firmaya çıktı. Denizli de listede çıkışta olan kentlerden. İlk 500'de 11 firma sayısını koruyan kentte, İkinci 500'de firma sayısı 11'den 13'e yükseldi. Manisa ise İlk 500 listesi'nden iki firmasını İkinci 500'e düşürerek 11'den 9 firmaya geriledi. İkinci 500'te bir önceki dönem 7 firması olan Manisa İkinci 500'de sayıyı 11'e çıkardı. Kahramanmaraş, Kayseri'de yükselen kentlerden. Her iki kent de İlk 500'de firma sayısını korurken, İkinci 500'de artış sağladı.

İzmir, Kocaeli, Bursa gibi Türkiye sanayisinin lokomotif kentlerinde ise her iki listede değerlendirildiğinde büyük farklılıklar ortaya çıkmadı.

Sakarya'da düşüş sert oldu

Bazı kentler ise düşüşlerle dikkat çekti. Sakarya'da kan kaybı sürdü. İlk 500'de 9 firmadan 7 firmaya düşen kentte, İkinci 500'de de kayıp 3 firma oldu. Böylece ilk 1000'e Sakarya'nın 5 firması veda etti. Türkiye'nin 38 kenti listeye adını yazdıramadı. Bu rakam bir önceki dönem 35'ti. 9 kentten sadece birer firma listede yer aldı. Böylece Türkiye'nin 81 kentinden 47'si ekonominin lider firmalarına ev sahipliği yapamadılar. Listedeki düşen kent sayı 5 olurken, 2 kent listeye adlarını yazdırdılar. Amasya, Elazığ, Kırklareli, Şanlıurfa ve Yozgat listeye veda etti. Isparta ve Yalova listeye dahil oldu. Ancak listeye giren Isparta, İlk 500'ten düştüğü için İkinci 500 listesinde yer aldı.

BASKANLAR NE DEDİ?

Zeki Kıvranc/ Adana Sanayi Odası Başkanı

3 FIRMA İLK KEZ LİSTEDE
"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" arasında Adana'dan bu yıl da 10 firma yer alıyor. 2016 yılının ikinci yarısında yaşanan zorlu dönemde Adana olarak firma sayısı anlamında herhangi bir azalma olmasın teselli edici ama Türkiye'nin sanayileşen illerinden biri olan Adana için asla yeterli değildir. Bu yıl sıralamaya Adana'dan 3 firma ilk kez girdi. Tüm firmalarımıza beraber özlemler listeye girme başını gösteren yeni firmaların başarısı bizi umutlandırıyor. Hükümet'in açıkladığı teşvikler bu yılki rakamlarımızda olumlu yansıyor."

Adil Sani Konukoğlu/ Gaziantep Sanayi Odası Başkanı

GAZİANTEP'İN PAYI YÜZDE 6'YA YAKLAŞTI
Gaziantep'ten 32 sanayi kuruluşu listede yer aldı. Gaziantep'ten listeye giren sanayi kuruluşlarının önceki yıl 4 milyar 140 milyon 663 TL olan üretimden satışları, yüzde 16,5 oranında artarak 4 milyar 823 milyon TL'ye yükseldi. Gaziantep, 500 firmadan üretimden satışlarının yüzde 5,87'sini tek başına karşıladı. Firmalarımız üretken kulluyoruz. Sanayiciler olarak bütün olumsuzluklara rağmen gece gündüz demeden var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz. Ülkemizin ihracatına ve büyümesine daha fazla katkı sağlamak için gayret göstermeye devam edeceğiz."

Memiş Kütükcü/ Konya Sanayi Odası Başkanı

KONYA'NIN 22 FİRMASI İLK 1000'DE
Üretirken, Konya'ya ve Türkiye'ye değer katan tüm firmalarla gurur duyuyoruz. Bu yıl İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesinde Konyamızdan üretim yapan bir İstanbul menzehteki 13 firma yer aldı. Böylece listedeki yerimizi korumaya olduk. İlk 500'de 5, İkinci 500'de de 13 firma ile temsil edilen Konya'nın üretimindeki yıllardaki daha fazla firma ile listede temsil edilmesini görüyoruz. Listede yer alan tüm firmalarımız ve çalışanlarımız, ülkemizin pehlinimizin ekonomisine, üretim ve ihracatına katkılarında dolayı tebrik ediyoruz."

Behan Hidroğlu/ Gaziantep Ticaret Odası Başkanı

İL BAZINDA ÜÇÜNCÜ SİRADA YER ALIYORUZ
2015 yılında **İSO** İkinci 500 Büyük Firma sıralamasında 30 firma ile yer alan Gaziantep'in bu yıl firma sayısı 32'ye yükseltilmesinden dolayı gurur duyuyoruz. Firmaların özverli çalışmaları ile ülke ekonomisine yaptıkları katkı için teşekkür ederim. Gaziantep'i çalıştırmak, Gaziantep iş dünyası 2016 yılında yaşadığı tüm olumsuzluklar karşısında mücadeleden vazgeçmedi. Yılmadan çalıştı, özveri ile ülke ekonomisine katkı sunmaya devam etti. Bugün en fazla ihracatçı firma sıralamasında, en büyük 500 sıralamasında da il bazında 3. sırada yer alıyoruz."

RAKAMLARLA İSO 2'NCİ 500

%48.4

KISA VADELİ BORÇLARIN TOPLAM BORÇLARA ORANI

%2.25

AR-GE HARCAMALARINDAKİ ARTIŞ

%5.5

AR-GE HARCAMALARININ ÜRETİM SATIŞLARA PAYINDA DÜŞÜŞÜ

BAŞARILARINI ANLATTILAR

Özkan Koyuncu

Sevha Gıda Genel Müdürü

BU YIL 400'ÜNCÜ SİRADA YER ALDIK

Ülkemizin kalkınmasında pay sahibi olmak ve bu payı artırmak için var gücümüzle çalışıyoruz. 10 yıldır kesintisiz olarak Türkiye'nin markalı malımları ihracatçıları birleştiriyoruz. Dönemden dönere bir yarıma ürünlerimizimizi ulaştırarak kalıyoruz, aynı zamanda uluslararası platformlarda, ürünlerimizde hatun sayılır ödülleri kazanıyoruz. Kazandığımız her başarı, bizlere daha iyisini yapmak için güç veriyor. Sevha, 2013, 2014, 2015, 2016 yıllarında olduğu gibi bu yıl da 120 işgüçlü şef ve tadım uzmanları tarafından yapılan körlük tadım testlerinde başan ile geçti. Sevha'nın makaması, dünyaca ünlü şeflerden 5 yıl üst üste 3 yıldız aldı. Tüm bu çalışmalarımız ülkemize katkı sunmak için.

Hüseyin Nuri Çomu

Sunar Grup Yönetim Kurulu Başkanı

ELİTA İLE 24 SIRA BİRDEN YÜKSELDİK

Sunar Grup firmalarından Elita Gıda, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016 sıralaması sonuçlarına göre 214'üncü sırada yer aldı. Elita Gıda, listede yer alan Adana firmaları arasında da ilk 3'te bulunuyor. Bu yıl **İSO 500** listesinde 24 sıra birden yükseldik. Hedefimiz bu başarıların ilerleyen yıllarda da devam etmesi. Elita Gıda şirketimiz alt Sunar ve Sunar Profesyonel markalı misal yağ ve açtık yağ ürünlerimiz nihai tüketicilerin ve E31 kanalındaki ustaların tercihi haline geldi. Önümüzdeki dönemde de Elita Gıda, 2023 vizyonunu doğrultusunda tanımladığımız stratejileri ile ekonomik büyüme ve ülkemizin ihracatına artırımına katkı sağlanmaya devam edecek."

Üretim, istihdam, ihracat artmıyor borçlar artıyor

Tefik Güngör

gungoruras@superonline.com

Istanbul Sanayi Odası Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunun 2016 yılı faaliyetleri ile ilgili bilgileri yayınladı.

İkinci 500'ün reel olarak üretimden net satışlarının artmadığı, çalışan sayısında beklenen artışın gerçekleşmediği, ihracatlarının azaldığı, en önemlisi düşük teknolojiye dayalı üretim yöneldikleri görülüyor.

İlk 500 büyük listesinde yer alan ilk sanayi kuruluşunun 2016 üretimden net satışları 32.5 milyar TL, 500'üncü kuruluşunki ise 242 milyon TL idi.

İlk 500'ün 2016 yılı üretimden net satışlar toplamı 490 milyar TL olmuştu.

İkinci 500 büyüklerin ilkinin üretimden net satışları 242 milyon, 500'ününki 103 milyon TL.

İkinci 500'ün 2016 yılı üretimden net satışları toplamı 81.3 milyar TL.

İkinci 500 büyüğün üretimden net satışları cari fiyatlarla % 8.6 arttı ama, enflasyon dikkate alındığında da sabit fiyatla 2016 yılında 500 firmanın net satışlarındaki reel artış sadece % 0.1 oranında.

İhracatları geriledi. İkinci 500'ün ihracatları 2014 ve 2015 yılında da gerilemişti. 2016 yılında % 2.8 azalarak 7.6

milyar dolara geriledi. İkinci 500 sanayi kuruluşu toplam ihracatın % 5.4'ünü gerçekleştirdi.

İstihdam artmıyor. İkinci 500 de 2016 yılında istihdam artışı sadece % 2 oranında.

Üretim, ihracat, istihdam artmıyor ama, borçlar artıyor.

Toplam borçlar/öz kaynak oranı 2016 yılında 153.2 oldu.

Mali borçlar/öz kaynak oranı 2016 yılında da yükselmeye devam etti % 88.9'a yükseldi.

2016 yılında satış karlılığı % 4.7, aktif kârlılığı % 4.3, özkaynak karlılığı % 10.9 oldu.

İkinci 500'ler Ar-Ge'ye önem veremiyor.

Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2015 yılında % 0.37 iken % 0.35'e gerilemişti. Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı azaldı. İkinci 500'un sadece 177'si Ar-Ge harcaması yapıyor.

Basit teknolojiye dayalı üretim devam ediyor.

2016 yılında yaratılan katma değer % 44.2'si düşük teknoloji yoğunluklu sanayi kuruluşlarınca gerçekleştirildi. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu % 30.3. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015 yılında % 24.1 iken 2016 yılında yüzde 21.1'e geriledi. İleri teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2015 yılında % 6.6 iken 2016 yılında % 4.3 oldu.

Önemli olan 2016 yılındaki bu tablonun 2017 yılında değişip değişmeyeceği.

Istanbul Sanayi Odası'nın araştırmalarının kapsamına giren kuruluşlar Türkiye'nin en babayiğit 1000 sanayi kuruluşu. Bunların üretimleri, istihdamları, ihracatları iyi değil ise, ekonomide iyilikten söz edemeyiz.

100 yeni firma ikinci 500'ün içinde

Istanbul Sanayi Odası (İSO), 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre; 2016 yılında **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi.

23 kuruluş ise 2015 yılında **İSO 500** içinde yer alıp, bu yıl **İSO** İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu. Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının, temel bazı verileri bir buçuk ay önce açıklanan **İSO 500** ile önemli ölçüde örtüşüyor. Özellikle, finansman giderlerinin **İSO 500**'de olduğu gibi, **İSO** İkinci 500'de de sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdüğü görülüyor.

2016'da yüzde 7.2 arttı

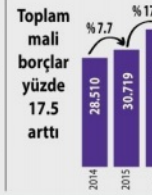
İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. 2016 yılında satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, ikinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 74 milyar TL olan toplam faaliyet kanı, 2016'da yüzde 17,5 artarak 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet kanının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 oranında artarak 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koydu. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu. 2016 yılında **İSO** İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun faiz amortisman ve vergi öncesi kar (FAVÖK/EBITDA) ile vergi öncesi dönem kanı büyüklükleri de şöyle gerçekleşti;

2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 oranında artarak 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem kanı da yüzde 0,6 oranında artışla 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de reel olarak geriledi. **(İHA)**

FINANSMAN GİDERİNİN NET SATIŞLARA ORANI YÜZDE 4.7									
	2014		2015		2016		Değişim		
	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	2014/2013	2015/2014	2016/2015
Üretimden satışlar (Net)	71.824	-	75.642	-	82.175	-	12.9	5.3	8.6
Faaliyet kârı (Zararı)	6.182	7.5	7.409	8.5	8.707	9.4	15.2	19.9	17.5
Finansman giderleri	2.581	3.2	3.785	4.3	4.403	4.7	-5.0	46.6	16.3
FAVÖK	8.905	10.9	10.375	11.9	11.126	12	28.4	16.5	7.2
Dönem kârı (zararı)	4.547	5.6	4.394	5	4.418	4.7	106.2	-3.4	0.6

İSO'NUN İKİNCİ 500 LİSTESİNE GÖRE 2016 YILINDA 384 ŞİRKET KÂR, 116 ŞİRKET ZARAR ETTİ

İşte KGF'yi getiren tablo

İSO 500 gibi KOBİ'lerden oluşan İkinci 500 de 2016'da kârının yarısını finansmana verdi. Rakamlar martta devreye giren Kredi Garanti Fonu (KGF) destekli 200 milyar TL'lik cansuyunu getiren tabloyu ortaya koydu

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, mart ayında devreye giren Kredi Garanti Fonu (KGF) desteğiyle piyasaya bu haftaya kadar verilen 200 milyar TL'lik cansuyuna neden olan tabloyu ortaya koydu. Araştırmaya göre finansman giderleri hazırlanırken açıklanan İSO 500'de olduğu gibi, küçük ve orta ölçekli (KOBİ) şirketlerin yer aldığı İSO İkinci 500'de de şirketlerin kârlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdü. Faiz ve kur dalgalanmaları mali borçlar ve ödenen faizleri artırdı.

FINANSMAN GİDERİ YÜZDE 16.3 YÜKSELDİ

İkinci 500'deki şirketlerin finansman giderleri 2016'da yüzde 16.3 artarak 4.4 milyar TL'ye yükseldi. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0.4 puan artarak yüzde 4.7 oldu. İSO'nun İkinci 500'ün üretimden net satışları yüzde 8.6 artsa da finansman giderlerindeki artışın etkisiyle faiz ve vergi öncesi kâr (FAVÖK) ve vergi öncesi dönem kârı reel olarak geriledi.

Küçükler 2015 yılında olduğu gibi 2016'da da kârının yarısını finansmana verdi. Hükümet tahsilat sorununa ve ekonomide durğunluğa yol açan tablo üzerine harekete geçmiş ve reel sektöre kredi musluklarını açmıştı. 20 Mart'ta Hazine Müsteşarlığı ile Kredi Garanti Fonu arasında imzalanan protokolle Kredi Garanti Fonu'na (KGF) sağlanan destek 25 milyar TL'ye çıkarılmış, bu destekle verilecek kredi hacmi 250 milyar TL'ye yükseltilmişti. KGF kefaletleriyle verilen 250 milyar TL'lik kredide bu haftaya kadar 200 milyar TL'ye ulaşıldı.

Faaliyet kârlılığında iyileşme yaşandı

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden net satışları 2016'da yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar TL'ye yükseldi. Satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, İSO İkinci 500'ün faaliyet kârlılığında iyileşme yaşandı. 2015'te 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı 2016'da yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar TL oldu. Faaliyet kârının net satışlara oranı da yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi.

İstihdam % 1.4 arttı

2016'da İSO İkinci 500'ün istihdamı yüzde 1.4, ödenen maaş ve ücretler de yüzde 18.2 arttı. Artışta asgari ücret düzenlemesi etkili oldu. Maaş ve ücretler reel olarak yüzde 10 artış gösterdi.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan faaliyet kârlılığının yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e çıkmasını umut veren gelişme olarak niteledi.

İSO BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN

Ekonomik yavaşlama KOBİ'leri daha fazla etkiledi

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, KOBİ'lerin ekonomik yavaşlamadan daha fazla etkilendiğine dikkat çekti. 2016'nın hem küresel ekonomi hem de Türkiye açısından zor bir yıl olduğunu hatırlatan Bahçivan "2015 yılındaki yüzde 2.7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2.4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı. Ancak bu sınırlama görece sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'ler için daha etkili oldu. Bu dışsal faktörün yanında özellikle, 2016'da yaşadığımız hain darbe girişiminin yılın ikinci yarısındaki ekonomik faaliyetlerde yarattığı olumsuz etkiyi de göz ardı edemeyiz" diye konuştu.

ŞAMPİYON MODAVİZYON TEKSTİL

2016 Sıra	2015 Sıra	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar (TL)
1	-	Modavizyon Tekstil	242.325.507
2	-	Marshall Boya	242.182.445
3	32	Dardanel Onentaş Gıda	241.566.926
4	-	Arcelormittal Ambalaj Çeligi	241.327.693
5	-	Poyraz Fındık	241.283.448
6	119	Kaltun Madencilik	240.831.031
7	151	Greif FPS Turkey Madenler	240.820.387
8	246	Eti Elektrometalurji	239.214.461
9	17	Mar Tüketim Maddeleri	238.874.923
10	-	ORMA Orman Mahsulleri	238.856.556

İkinci 500'e bu yıl 100 yeni firma girdi

2016 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışında geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e geriyeen şirketlerden oluştu. İkinci 500 Büyük'te Modavizyon Tekstil şampiyon olurken, Marshall Boya ikinci oldu. Dardanel Onentaş listeye

Üçüncü sıradan girenken, Arcelormittal dördüncü ve Poyraz Fındık beşinci oldu. Geçen yıl İSO İkinci 500'de kâr eden kuruluş sayısı 384'ye gerilerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 116 oldu. Zarar eden kuruluş sayısı son 10 yıl içinde beşinci kez 100'ün üzerinde gerçekleşti. İSO İkinci 500'ün Ar-Ge harcamaları 2016'da yüzde 2,2 artışla 290 milyon liraya ulaştı.

AR-GE'DEN KISTILAR

İSO İkinci 500'ün Ar-Ge harcamaları 2015 yılında 283.6 milyon TL iken, 2016'da yüzde 2.2 artışla 290 milyon TL'ye ulaştı. AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0.37'den yüzde 0.35'e geriledi. İkinci 500'de Ar-Ge yapan firma sayısı ise 2015 yılında 180 iken, 2016 yılında 177 firmaya geriledi. 2016 yılı koşulları içinde Ar-Ge harcamalarını kısma yoluna gitti.

ÇALIŞAN SAYISI (KİŞİ)

2014	224.437
2015	218.601
2016	221.734

500

TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2016

İSO 'İKİNCİ 500' ŞİRKETLERİ ÜRETİMDEN SATIŞI ARTIRSA DA İHRACATTA ÜÇÜNCÜ YILDA DA GERİLEME YAŞADI

KÜÇÜKLERDE SIKINTI DIŞARIDA

İKİNCİ 500'DE İLK 10 ŞİRKET

2016	2015	ŞİRKET	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (TL)
1	-	Modavizyon Tekstil	242.325.507
2	-	Marshall Boya	242.182.445
3	32	Dardanel Onentaş Gıda	241.566.926
4	-	Arcelormittal Ambalaj Çeligi	241.327.693
5	-	Poyraz Poyraz Fındık Entegre	241.283.448
6	119	Kaltun Madencilik	240.831.031
7	151	Greif FPS Turkey Ambalaj	240.820.387
8	246	Eti Elektrometalurji AŞ	239.214.461
9	17	Mar Tüketim Maddeleri	238.874.923
10	-	ORMA Orman Mahsulleri	238.856.556

İKİNCİ 500'DEKİ ŞİRKETLERİN DURUMU

	TUTAR (MİLYON TL)	DEĞİŞİM (%)
Üretimden satışlar	71.824	8.6
Faaliyet kârı	6.182	17.5
Finansman giderleri	2.581	16.3
Dönem karı	4.547	0.6

İKİNCİ 500'DE İLK 10 ŞİRKET

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 'İkinci 500' Büyük Sanayi Kuruluşu' listesi, şirketlerin iç satış ve kârlılıkta fena olmadıklarını ortaya koyarken ihracattaki sıkıntının bir kez daha gözler önüne serdi. İSO Başkanı Erdal Bahçivan, geçen yıl global büyümedeki düşüşün devleri değil küçük ve orta boy şirketleri daha fazla etkilediğini vurguladı.

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRKİYE sanayisinin ikinci en büyük şirketleri belirlendi. **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sonuçlarına göre 2016'da **İSO İkinci 500**'ye 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından gelirken 23 kuruluş ise 2015 yılında **İSO 500** içinde yer alıp, bu yıl **İSO İkinci 500**'e geri gelen şirketlerden oluştu. İkinci 500'ün ilk on sırasını da 2015'te **İSO 500**'de yer alıp 2016'da İkinci 500'e düşenler oluşturdu. En dikkat çekici sıçrama ise 2015 yılında devreye aldığı düşük karbonlu ferrokrom üretim tesisinin de katkısıyla büyüyen ve 238 sıra birden yükselen Eti Elektrometalurji oldu. Eti Elektrometalurji yeni tesisin etkisiyle 2015'teki 246'nıclıktan 2016'da 8'inciliğe çıktı. Yine geçen yıl 28.2 milyon lira yatırım yapan ve üretimini bu sayede artıran Kaltun Madencilik 119'unculuktan 6'nıncıya yükseldi. İhracatta gazı basan ve en çok ihracat yapanlar listesinde üçüncü olan Greif FPS Turkey Ambalaj, 2015'teki 151'incilikten 2016'da 7'nciliğe zıpladı.

SIKINTI İHRACATTA

İSO İkinci 500 listesinde de finansman giderleri sanayi kuruluşlarının kârlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdü. **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015'te 75.6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016'da yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2016'da satış maliyetindeki artışların yavaşlamasının da katkısıyla, İkinci 500'ün faaliyet kârlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet kârının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi. Üretimden satışlar artsa da **İSO İkinci 500**'ün ihracatında üç yıldır üst üste gerileme yaşanıyor. **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatı 2014'te yüzde 5.4, 2015'te yüzde 17'lik düşüşlerin ardından 2016 yılında da yüzde 2.8 geriledi ve 7.6 milyar dolara indi. 2016 yılında **İSO 500**'ün ihracatı artarken, **İSO İkinci 500**'ün ihracatı gerilemeye devam etti.

GLOBAL DÜŞÜŞ ETKİLEDİ

İSO Başkanı Erdal Bahçivan global büyümede 2016'daki düşüşün küçük ve orta ölçekli firmalarda daha etkili olduğunu belirterek şöyle konuştu: "**İSO 500**'de gördüğümüz gibi, büyük şirketler, çok uluslu yapıları, pazar çeşitlilikleri, güçlü sermaye yapıları ve inorganik büyüme olanakları ile gelişme hızlarını görece olarak koruyabildiler. Fakat İkinci 500 verilerine baktığımızda; dış pazarlarda gelişme sürecine girmiş olan ve görece olarak sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'lerimiz, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilendiğini görmekteyiz."

FINANSMAN VE BORÇ ARTTI

YİNE sanayi kuruluşlarının 2015'te 3.8 milyar TL olan finansman giderleri 2016'da yüzde 16.3 artarak 4.4 milyar TL'ye ulaştı. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0.4 puan artarak yüzde 4.7 oldu. Ayrıca finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri kârın yansın finansman giderlerine ayrılmak zorunda kaldı. **İSO İkinci 500**'de borç yükü de arttı. 2015'te 30.7 milyar TL olan toplam mali borçları 2016'da yüzde 17.5 artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı.

İşte Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi firması

Istanbul Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı

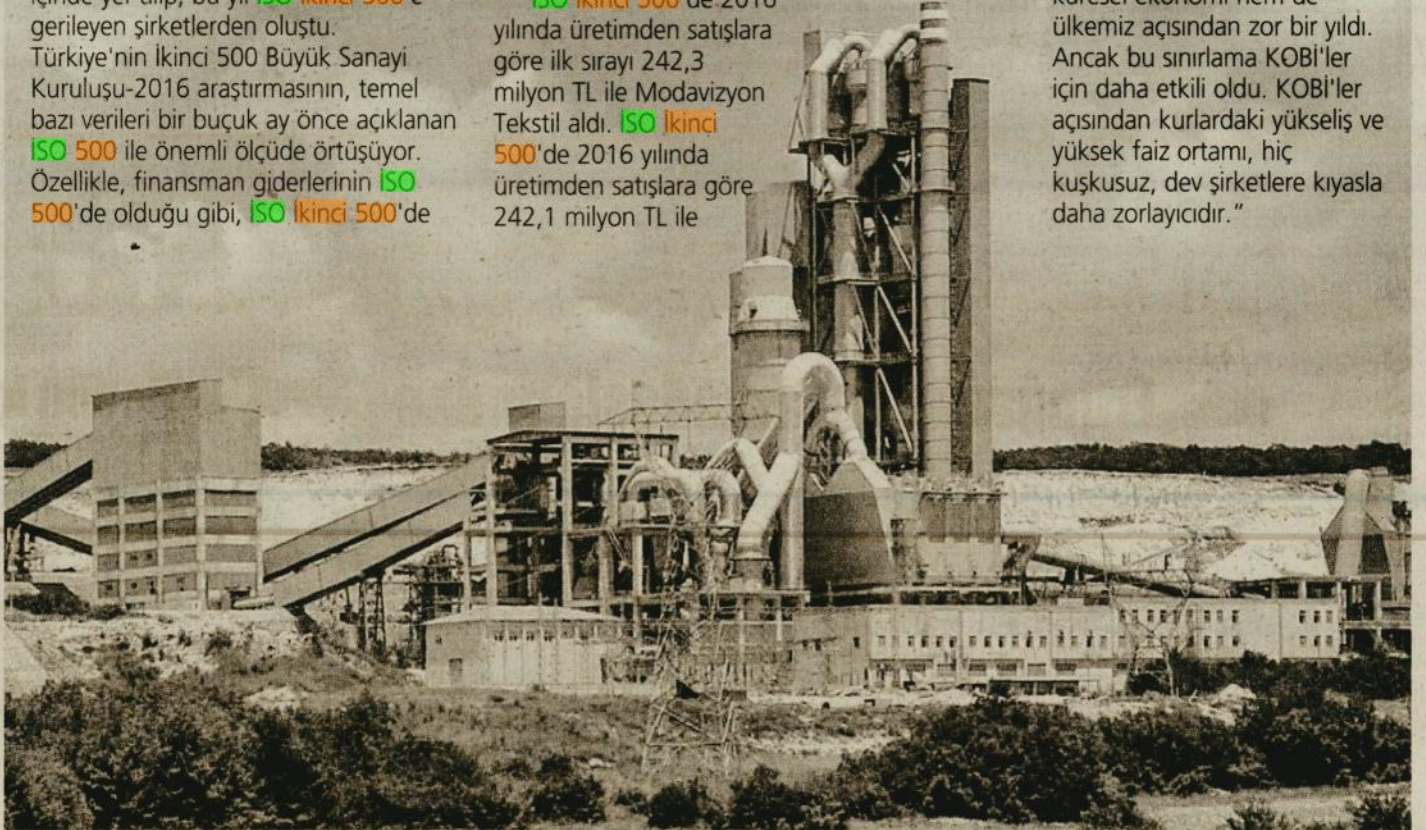
2016 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu. Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının, temel bazı verileri bir buçuk ay önce açıklanan İSO 500 ile önemli ölçüde örtüşüyor. Özellikle, finansman giderlerinin İSO 500'de olduğu gibi, İSO İkinci 500'de

de sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdüğü görülüyor.

İŞTE LİSTENİN İLK SIRASI

İSO İkinci 500'de 2016 yılında üretimden satışlara göre ilk sırayı 242,3 milyon TL ile Modavizyon Tekstil aldı. İSO İkinci 500'de 2016 yılında üretimden satışlara göre 242,1 milyon TL ile

Marshall Boya 2., 241,5 milyon TL ile Dardanel Önentaş 3. Oldu **Istanbul Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırma sonuçlarına ilişkin şunları söyledi: "2016 hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yıldır. Ancak bu sınırlama KOBİ'ler için daha etkili oldu. KOBİ'ler açısından kurlardaki yükseliş ve yüksek faiz ortamı, hiç kuşkusuz, dev şirketlere kıyasla daha zorlayıcıdır."

Sanayide teşvik yatırım ve teknolojiye akıyor

Türkiye'de teknoloji yoğunluklu sanayi üretiminin payı düşüyor. Tarihin en büyük teşviklerine rağmen 'yenilikçi girişimci' olmadığı için bu tablonun ortaya çıktığını belirten **ISO Başkan Yardımcısı Dalgakıran**, "Girişimci nargile kafe açmak istiyorsa gerçeklerle yüzleşmeliyiz" dedi.

GUVEN ADALI
ISTANBUL
goven@adali.com

istanbul Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarını bugün açıkladı. İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yaratıldıkları katma değer verilerine bakıldığında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015 yılında yüzde 6,6 iken 2016'da bu oran yüzde 4,3'e düştü. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2015 yılında yüzde 24,1 iken geçtiğimiz yıl yüzde 21,1'e geriledi. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 3,4 puan artışla yüzde 30,3'a yükselirken, 2016 yılında yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı ise yüzde 44,2 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin aldığı görüldü. Teknoloji ağırlıklı yaratılan katma değerde düşüş yaşanması olsa da Ar-Ge harcamaları geçti-

ğimiz yıl yükseldi. ISO İkinci 500'ün AR-GE harcamaları 2015'te 283,6 milyon TL iken, 2016'da yüzde 2,2 artışla 290 milyon TL'ye ulaştı. AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0,37'den yüzde 0,35'e geriledi. Verileri Karar'a değerlendiren ISO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Makine İhracatçıları Birliği Başkanı Adnan Dalgakıran, teknoloji alanında atılması gereken adımın 300 yıldır atılmadığını belirtti. "Kısa vadeli küçük çıkarlar üzerinde duruyoruz" diye konuşan Dalgakıran, hükümetin Cumhuriyet hatta dünya tarihinin en büyük teşviklerini verdiğini ama sanayide bile ciddi bir yatırım gerçekleştirmediğini söyledi. Türkiye'de 'kültür' yani insan kaynağının zayıf olduğuna işaret eden Dalgakıran, bu gerçekle yüzleşmek zorunda olduğumuzu vurguladı. "İnsanımız girişimci, atılgan ama altı dolu değil. Herkes birbirinin yaptığı işi yapıyor" ifadelerini kullanan

Dalgakıran, "Nitelikli girişimci modeli nasıl yetiştirir buna bakmamız gerekiyor. İnsanlar eşit değil, tembelen var çalışam var. Ülkeler ne yapıyor? Yüzde 5'lik kesimi temsil eden nitelikli, yaratıcı sınıfı bulup yetiştiriyor ve bu grubu sistemin önünde tutuyor. Bizde bu yaratıcı sınıf, kültür yetişmiyor. Bu nedenle sahip olduğumuz kültürü değiştirmeden bu sarmaldan çıkamayız" dedi. "Senin yaratıcı insanın yoksa gökten para da yağdırsan yenilikçi bir şey yapamazsın" diyerek, mevcut sistemdeki soruna işaret eden Dalgakıran, sözlerine şöyle devam etti: "Bizim yaratıcı insanlara ihtiyacımız var. Bu insanları özgürleştirmek, hukuk sisteminin düzgün işlediği, demokrasinin geliştiği yerlerde yetişiyor. Bu ülkeler yurt dışındaki değerleri de topraklarına getirmeye çalışıyor. ABD öyle bir araştırma yapıyor ki, staj yapmaya giden genç geri gelmiyor. Parlatıyor gördüğünde bırakıyor, çünkü bu insanlar farklı."

Gençleri ateşe atıyoruz

ISO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Adnan Dalgakıran

"Genç nüfusa övinmek hiçbir şey ifade etmiyor" diye konuşan Adnan Dalgakıran, Türkiye'nin mevcut sistemle gençlerini de ateşe attığını belirtti. Bilgi birikimi olmayan gençlere para verildiğini ve 'git yap' denildiğini ifade eden Dalgakıran, "Bu uçurumdan itmekle aynı şey. Sonra başımsız olup hayata küsüyor" dedi. Dalgakıran, şöyle devam etti: "Bizim içinde bulunduğumuz durum tanımlı vasatlık. Açıkta olan yoktur bu sistemde. Herkesin geliri vardır. Bu da bir konfordur. Durum dururken insanları 'hadi bakalım daha çok şey öğren' diyerek insanları konforundan çıkarmazsın. TOBB meslek öğrenme eğitimleri başlattı maşaf da verdi. Kimse basırmadı. Çünkü insanlarımız kendini geliştirmek yönünde bir adım atmak istemiyor."

Sorunlarla yüzleşmemiz lazım

Türkiye'nin kendisi ve sorunlarıyla yüzleşmesi gerektiğini vurgulayan Dalgakıran, "Fakat bu kültür, anlayış popülist bir yol değil. Bu yola girecekseniz sınıtılı ve meşakattli bir dönem bizi bekler. 15-20 yıl bunu bir devlet politikasına haline getirirsek, farklı bir Türkiye doğar. Bu uzun uğraş gerektiren bir çalıştırma. Programın olması gerekiyor. Biler, duygulan ile hareket etmeyen akılları okuturdu bir stratejiye ihtiyacımız var. Türkiye'nin siyaseti, iş dünyası, eğitim sistemi de bu stratejinin bir parçası olmalı. Bahsettığımız konu çok başka bir şey" dedi.

Seri imalatta geç kaldık

Türkiye'nin seri üretimli alanlarda geç kaldığını vurgu yapan Adnan Dalgakıran, "Buna otomobil de dahil" dedi. "Teknolojinin farklı alanları var. Bizim bu alanları tespit edip mekanizmayı kurduğumuz" diye konuşan Dalgakıran, "Her zaman dünya bu fırsatı veriyor ülkelere ama dediğim gibi bu başka bir alandır. 300 yıldır dünya ekonomisinden aldığın pay üç aşamalı beş yukarı aynı yerde seyreder. Önce bir yüzde bunlarla. Bir moral bozulması diye durum tespiti yapmıyoruz ama bu nedenle moral bozuluyoruz kafadan bitmiş demektir" diye konuştu.

SİSTEM GÖZDEN GEÇİRİLMELİ

"Teşvik mekanizmalarının da yeniden gözden geçirilmesi de lazım. Var olanları yaratmak değil, nitelikli insanları yaratmak mekanizmasının yetinmesine yönelik bir mekanizmanın da kurulması gerekiyor" diyen Adnan Dalgakıran, "Türkiye'de 12 bin makine üreticisi var 15 milyar dolar ihracat yapıyor. Almanya'da 6 bin makine üreticisi var 300 milyar dolar ihracat yapıyor. 15 senedir kendi sektörümü de hiç kimseye de anlatamadım. Önce ekonomi olmadan bu işler olmaz" diye konuştu.

GİRİŞİMCİLERİN HEDEFİ NARGİLE KAFE

"Türkiye'de girişimci denilen kesimin nargile kafe açmak gibi bilindik işlerle ilgilendiğini belirten Adnan Dalgakıran, "Türkiye, 'Daha fazla girişimci' diyor ama girişimci sayısının nüfusa oranı olarak fazla girişimcinin olduğu ülkelerden biri. Öğretmenleri sinava soktukları matematik öğretmeni kendi branşında 50 sorunun 10 tanesine cevap verebili. Kusura bakmayın sen böyle yetişmiş bir adama başından aşağı para döksen ne olur?" dedi. Şüphe eden, analitik becerisi olan bir nesil yetiştirmemiz gerektiğini ifade eden Dalgakıran, şöyle devam etti: "Güney Kore ve Tayvan son 60 yılda bunu başarabilen ülkeler. Her yıl on binlerce insanın ABD'ye, Almanya'ya gönderildi eğitim aldırdı ve sonra bu insanları ülkeye döndürüldü. Bizim nitelikli sermayeyi ülkeye çekemiyoruz. Eşer adam buraya gelmiyorsa sormamız gerekiyor 'neden gelmiyor' diye."

BAŞVURULAR MEVCUT DURUMLA AYNI

"Harcama paralarına rağmen Türkiye patent üretiminin yeterli kadar bulunmadığını söyledi Dalgakıran, "Sanayimizin yüzde 70'i düşük ve orta teknoloji mal üretiyor, başvuruların da yüzde 70'i düşük ve orta mal üretimine yönelik. Ben ne anlamıyorum. Gelecekte de aynı yatırımla seldine devam ediyorsun. Fakat karşında devasal stratejileri olan Hindistan, Çin gibi ülkeler var. Sadece Çin 50 milyar dolarlık teknoloji şirketi satın almaya geçeceklerdir geçtikimiz yıl. Başkaları da alıyor. Yarnı iyice kopmuş olacak. Maas ve ücretlerin reel olarak yüzde 10 civarında artış göstermesi olmasa dikkat çekti. 2016 yılında ISO İkinci 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2 adet azalarak ve 65'e indi. 2007 yılından bu yana ISO İkinci 500 içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısının 65-70 bandı içerisinde olduğu görüldü. Yine de 2007 yılında 68 olan sayının 2012 yılında 72'ye kadar yükseldikten sonra, 2016 yılında 65 ile son on yılın en düşük seviyesine indi."

**İKİNCİ 500'E
100 YENİ
FİRMA GİRDİ**

İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarına göre, sıralamaya 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında ISO 500 içinde yer alıp, bu yıl ISO İkinci 500'e girenler şirketlerden oluştu. Sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016'da yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak genleşen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. Finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. 2016 yılında yaşanan sıkıntılara rağmen ISO İkinci 500'ün istihdamı yüzde 1,4 arttı. Yine ödenen maas ve ücretler de 2016 yılında yüzde 18,2'lik artış yaşandı. Bu artışta asgari ücret düzenlemesi etkili olmakla birlikte, maas ve ücretlerin reel olarak yüzde 10 civarında artış göstermesi olmasa dikkat çekti. 2016 yılında ISO İkinci 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2 adet azalarak ve 65'e indi. 2007 yılından bu yana ISO İkinci 500 içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısının 65-70 bandı içerisinde olduğu görüldü. Yine de 2007 yılında 68 olan sayının 2012 yılında 72'ye kadar yükseldikten sonra, 2016 yılında 65 ile son on yılın en düşük seviyesine indi."

Türkiye'nin ikinci en büyük 500 şirketi

İstanbul Sanayi Odası, 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre; 2016 yılında **İSO**

İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında **İSO 500** içinde yer alıp, bu yıl **İSO İkinci**

500'e gerileyen şirketlerden oluştu. 2016 yılında en çok ihracat gerçekleştiren kuruluş 138 milyon dolar ile Pirelli Otomobil Lastikleri oldu. İkincilik 74 milyon dolarlık ihracatı ile Kardem Tekstil'in olurken, üçüncü sırada ise 73 milyon dolarlık ihracatıyla Greif FPS Turkey Ambalaj yer aldı.

KÂRIN YARISI FAİZE GİTTİ

ISO'nun "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırmasında ilk sırayı Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret alırken; sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri kârın yarısını finansman giderlerine, yani faize ayırdı.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. Listede, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışıyla ikinci, Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

ÜRETİMDEN SATIŞLAR YÜZDE 8.6 ARTTI

Araştırmaya göre, ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75.6 milyar TL olan üretimden

net satışları, 2016 yılında yüzde 8.6 artarak, 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

KÂRLARI ARTTI AMA...

Araştırmaya göre, finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri karın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Bu gelişmeler faiz ve kur dalgalanmalarının, sanayi sektöründe karlılığı ve sermaye birikimini etkilemeye devam ettiğini ortaya koydu.

EN BÜYÜK SORUN YÜKSEK FAİZ...

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 sonuçlarını dün açıkladı. Bu araştırmayı İSO her yıl yapıyor; araştırmanın sonuçları, bir

çok açılan, bize ekonomiyi ilgili çok önemli ipuçlarını veriyor. Bu araştırmanın ayrıntıları ve sonuçları üzerinde durmamız gerekiyor. Çünkü İSO'nun araştırmasındaki ikinci büyük 500 sanayi kuruluşu KOBİ sınırlarında, alanlarında tekel olmadan küresel rekabete yürütmeye çalışan, istihdam yaratan kurumlardır. Bu açıdan bu işletmelerin yaşadığı sorunlar, kârlılık, ciro değişimleri Türkiye ekonomisinin genelindeki sorunları bize yansıtır. Örneğin, bu işletmelerin kârlılık oranları, Türkiye'deki sanayi işletmelerinin genel kârlılık ortalamasını bize aşağı yukarı verir. Yine bu işletmelerin finansmana erişimi, ihracattan aldıkları pay ve ciro artışı ortalaması da Türkiye'deki istihdam seyrine doğrudan orantılıdır.

Tabii ki 2016 yılı Türkiye için çok sorunlu bir yıldır. 15 Temmuz darbe girişimine bağlı olarak ekonominin yaşadığı soklar, en çok küçük ve orta boy işletmeleri etkilemiştir. Yılın ikinci yarısında yaşanan ciro azalmalarında 15 Temmuz'un etkisi büyüktür. Ancak 2016 sonuçlarını 2015 sonuçlarıyla karşılaştırdığımız zaman, kârlılık oranlarının düşüklüğü ve giderek yükselen finans maliyetleri ve finansmana ulaşmada zorluk Türkiye ekonomisinde giderek kalıcı, yapasal bir soruna dönüşmek üzere...

Temel sorun...

Çünkü hem 2015 hem de 2016'da, Türkiye ekonomisinin dinamiğini oluşturan KOBİ'lerdeki en önemli sorunun düşük kâr oranları ve yüksek finansman maliyeti olduğunu görüyoruz.

Zamanında İsvetçli İktisatçı Wicksell, sanayi yatırımlarının getiri oranlarının (kârlılıklarının) borçlanma maliyetlerinin (faiz oranı) mutlaka üzerinde olması gerektiğini, yoksa ekonomide sürdürülemez bir durum (kriz) olacağını söylemiştir. Şimdi Türkiye'de ikinci büyük 500 işletmenin kârlılık oranları, finansman maliyetlerine göre, sürdürülemez boyuttadır. İşletmelerin satış kârlılıkları yüzde 4-7, faaliyet kârlılığı ortalaması ise yüzde 9-4 olarak hesaplanıyor. Öte yandan, ödenen faizlerdeki artış hızlanarak sürmüş ve en yüksek reel artış finansman ödemelerinde yaşanmıştır. Türkiye'de KOBİ'lerin ortalama faiz kullanımını yüzde 15'in üzerinde realize olmaktadır. İşletmeler bu kadar yüksek bir orandan pasiflerindeki borçlanmayı ve öz kaynakları reel olarak birbirine yakın oranlarda artırmışlardır. Bu durum çok ciddi bir finansman baskısı ve finansman maliyetlerine bağlı olarak ciddi kârlılık erimesi anlamına gelir. Bu durumda işletmeler, uzun dönemli rekabet için Ar-Ge yatırımlarını en az düzeyde tutacaklar ve ciro döngüsüyle ayakta kalmaya çalışacaklardır. Nitekim 2016 yılında Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 2.2 artmıştır. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2015 yılında 0.37 iken, bu

oran 2016'da 0.35'e gerilemiştir. Sonuç olarak da 2016 yılında Ar-Ge harcaması yapan işletme sayısı azalmıştır. Esasında bu düşüş, yaratılan katma değer paylarının da gözükmektedir.

Yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 44.2 ile düşük teknoloji işletmeler almışlardır.

Sonuç olarak, Türkiye ekonomisinin en büyük sorunu yüksek faizdir. Bunun da en önemli nedeni, faize ve rantı dayalı para ve maliye politikalarında ısrar edilmesi ve KOBİ'lere dayalı değil, tekelere dayalı borç ekonomisi anlayışının sürmesidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yıllardır yüksek faiz itirazı tam buraya, bu temel soruna olmuştur.

Temel çözüm...

Burada, bu açıdan, çarpıcı olan, finansman maliyetlerinin kârlılıkların çok üzerinde olması ve bu sorunun teknoloji verimliliği ayırımı -sıçraması- oluşturacak yeni yatırımların ölüme geçmesidir. Öte yandan, Türkiye'de KOBİ'ler net katma değerinin faktör gelirlerine dağılımında işgücüne giderek artan oranda pay ayırmak durumunda kalmaktadır. Nitekim araştırmada, maaş ve ücretlerin payı geçen yıla göre yüzde 3.0 artarak yüzde 59.5'e ulaşmıştır. Bu bir yanıyla olumlu bir gelişmedir. Ancak diğer yanıyla emek gücüne dayalı verimliliği ve kâr oranlarını düşüren bir dinamiklerdir. Tam burada bu, teknoloji verimliliğiyle telafi edilemezse, küresel rekabete giderek uzaklaşan bir süreçle karşı karşıya gelebiliriz.

Bütün bu temel çıkarımlara bağlı olarak ne yapmak gerekiyor?

Su çok açıktır; Türkiye'de KOBİ ekonomisini yukarıya taşıyacak yeni bir büyüme politikasına ihtiyaç vardır. KOBİ'lerin üzerindeki finansman yükünü en aza indirmek acil ama çok acil bir adımdır. Bunun için KGF uygulaması devreye sokuldu ve bu uygulama, hem banka sisteminin aktif yapısında düzelmeye sağladı hem de ihracatçı-sanayici KOBİ'lere, önemli ölçüde, nefes aldırdı.

Öntemizdeki dönemde bu uygulama, yeni bir teminatlandırma ve derecelendirme sistemi olarak, eski ipotek sisteminin yerine geçmelidir. KGF uygulaması, yalnızca Hazine kefaletine bağlı olarak ilerleyen ve yalnızca ona dayanan bir sistem değildir. Çok küçük kaldıraç oranları ve doğru ve gelişmiş bir derecelendirme sistemi ile bütün sistemi düzenleyecek, finansman edecek bir yeni finansal mimariye geçebiliriz.

Para ve maliye politikalarını, birbirleriyle uyumlaştırarak, KOBİ ekonomisinin sürdürülebilirliği ve istikrarı üzerine kurgulamalıyız. Burada geleneksel ezberlerden kurtulan, çağdaş kapsayıcı bir büyümeyi destekleyen, gelir dağılımını, KOBİ ekonomisini ayağa kaldırarak düzenleyen yeni bir bakışa çok acil ihtiyacımız var.

Evet, Türkiye'nin ekonomisi iyi yoldadır, ekonomideki yapısal sorunların ve hastalıkların kaynağı tespit edilmiştir. İşsizlik daha da düşecek ve sanayici-ihracatçı KOBİ'ler ayağa kalktıkça Türkiye de ayağa kalkacaktır.

İkinci 500 Büyük 'teknö' takılmadı

İstanbul Sanayi Odası, önce Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun, daha sonra da ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunun faaliyetleriyle ilgili bilgileri yayımlıyor.

İlk 500 büyük listesinde yer alan ilk sanayi kuruluşunun 2016 üretimden net satışları 32.5 milyar TL, 500'üncü kuruluşunki ise 242 milyon TL idi.

İlk 500'ün 2016 yılı üretimden net satışları toplamı 490 milyar TL olmuştu.

İkinci 500 büyüğün ilkinin üretimden net satışları 242 milyon, 500'ününkü 103 milyon TL.

İkinci 500'ün 2016 yılı üretimden net satışları toplamı 81.3 milyar TL.

İkinci 500 büyüğün üretimden net satışları cari fiyatlarla % 8.6 arttı ama enflasyon dikkate alındığında da sabit fiyatla 2016 yılında 500 firmanın net satışlarındaki reel artış sadece % 0.1 oranında.

İhracatları geriledi. İkinci 500'ün ihracatları 2014 ve 2015 yılında da gerilemişti. 2016 yılında % 2.8 azalarak 7.6 milyar dolar oldu. İkinci 500 sanayi kuruluşu toplam ihracatın % 5.4'ünü gerçekleştirdi.

İstihdam artmıyor. İkinci 500'de 2016 yılında istihdam artışı sadece % 2 oranında.

Borçlar artıyor

Üretim, ihracat, istihdam artmıyor ama borçlar artıyor.

Toplam borçlar/öz kaynak oranı 2016 yılında 153.2 oldu.

Mali borçlar/öz kaynak oranı 2016 yılında da yükselmeye devam etti, % 88.9'a yükseldi.

2016 yılında satış kârlılığı % 4.7, aktif kârlılığı % 4.3, öz kaynak kârlılığı % 10.9 oldu.

İkinci 500'ler Ar-Ge'ye önem veremiyor.

Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2015 yılında % 0.37 iken, % 0.35'e gerilemişti. Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı azaldı. İkinci 500'ün sadece 177'si Ar-Ge harcaması yapıyor.

Düşük teknoloji sorunu

Düşük-basit teknolojiye dayalı üretim devam ediyor.

2016 yılında yaratılan katma değer in % 44.2'si düşük teknoloji yoğunluklu sanayi kuruluşlarında gerçekleştirildi.

Orta-düşük teknoloji yoğunluklu % 30.3. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015 yılında % 24.1 iken, 2016 yılında yüzde 21.1'e geriledi. İleri teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 2015 yılında % 6.6 iken, 2016 yılında % 4.3 oldu.

Türkiye'nin ilk 500 ve ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunun faaliyet rakamlarını iyi değerlendirmeye mecburuz. Üretime, istihdama, ihracata öncülük edecek kuruluşlar bunlar. Büyümeyi sağlayacak olan kuruluşlar bunlar.

Üretimden net satış rakamları reel olarak artmıyor. İstihdam yaratamıyorlar. İhracata katkıları azalıyor. Buna karşılık borçları büyüyor.

Ar-Ge harcamalarını artıracak yerde azaltıyorlar. Ar-Ge harcaması yapanların sayısı az. Sonuç olarak, yaratılan katma değer in içinde teknoloji yoğunluklu üretimin payı artacak yerde, geriliyor.

Bu bilgileri iyi değerlendiremezsek, 2017 yılında da benzer bir tabloyla karşılaşırız.

İSO'dan ikinci 500 listesi

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı Türkiye'nin ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasına göre listede ilk sırayı Modavizyon Tekstil, ikinci sırayı Marshall Boya alırken Dardanel Önentaş üçüncü sırada yer aldı. >>10'da

Kârlarını artırdılar % 18 zam yaptılar!

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasına göre listede ilk sırayı Modavizyon Tekstil, ikinci sırayı Marshall Boya alırken Dardanel Önentaş üçüncü sırada yer aldı. Bu yıl sıralamaya 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında **ISO 500** içinde yer alan, bu yıl **ISO İkinci 500'e** gerileyen şirketlerden oluştu.

500 firmanın 2015 yılında 75.6 milyar lira olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar liraya yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi.

8.7 milyar TL kâr

2016 yılında satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7.4 milyar lira olan toplam faaliyet karı, geçen yıl yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar lira olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi.

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3.8 milyar lira olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16.3 artarak 4.4 milyar liraya ulaştığını ortaya koyuyor.

2016 yılında yaşanan sıkıntılara rağmen **ISO İkinci 500'ün** istihdamı

İlk 10 firma listeye 'burun buruna' girdi			İhracatta tekstil ağırlığı sürüyor		
Sıra	Şirket	Satışlar (Bin TL)	Sıra	Şirket	İhracat (Bin \$)
1.	Modavizyon Tekstil	242.325	1.	Pirelli Lastikleri	138.349
2.	Marshall Boya	242.182	2.	Kardem Tekstil	74.593
3.	Dardanel Önentaş	241.566	3.	Greif Ambalaj	73.207
4.	Arcelor Mittal	241.283	4.	ATK Tekstil	72.844
5.	Poyraz Fındık	241.283	5.	Modavizyon Tekstil	70.921
6.	Kaltun Madencilik	240.831	6.	Özak Tekstil	70.225
7.	Greif Ambalaj	240.820	10.	Spot Tekstil	61.904
8.	Eti Elektrometalurji	239.241	• Sıralamada 7, 8 ve 9. şirketler ismini açıklamadı.		
9.	Mar.Tüketim Mad.	238.874			
10.	Orma Orman	238.856			

yüzde 1.4 arttı. Yine ödenen maaş ve ücretler de 2016 yılında yüzde 18.2 gibi oldukça yüksek bir oranda artış gösterdi. Bu artışta asgari ücret düzenlemesi etkili olmakla birlikte, maaş ve ücretlerin reel olarak yüzde 10 civarında artış göstermiş olması dikkat çekiyor.

Borçlar ne alemde?

ISO İkinci 500 şirketin kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61.2 iken 2016 yılında yüzde 60.5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38.8'den yüzde 39.5'e yükseldi. Bununla birlikte 2015'te 30.7 milyar lira olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde

17.5 artarak 36.1 milyar liraya ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı 2015 yılında yüzde 57.6 iken, 2016'da yüzde 58.1'e ulaştı.

Mali borçların vade dağılımına baktığımızda, son yıllarda uzun vadeli mali borçlar lehine nispi bir iyileşme görülüyor. 2015 yılında kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı 50 iken, 2016 yılında yüzde 48.4'e geriledi. Bu gelişme, sanayi kuruluşlarının orta-uzun vadeli mali borçlanma olanaklarının nispeten arttığını göstermesi açısından önemli. Bununla birlikte **ISO İkinci 500'ün** kısa vadeli mali borçlarının toplam mali borçlar içindeki payının, **ISO 500'e** göre 11 puan daha yüksek oldu.

İso Türkiye'nin İkinci 500 araştırmasının sonuçlarını açıkladı

İSO'nun ikinci 500 araştırmasında ilk sırayı, 242,3 milyon liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin üretimden net satışları 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırmasında ilk sırayı Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. İSO'nun "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. Listedeyen, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışlarıyla ikinci, Dardanel Öntaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

ÜRETİMDEN NET SATIŞLAR YÜZDE 8,6 ARTTI

Araştırmaya göre, İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı.

2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet kan, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet kanının net satışlara oranı da

aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 artarak, 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

İSO İkinci 500'de 2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 artarak, 11,1 milyar TL'ye yükseldi.

Vergi öncesi dönem kan da yüzde 0,6 artışla 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de reel olarak geriledi.

SANAYİCİ ELDE ETTİĞİ KÂRIN YARISINI FİNANSMAN GİDERİNE AYIRDI

Araştırmaya göre, finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü.

İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet kanna oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri kârın yarısını finansman giderlerine ayırdı.

Bu gelişmeler faiz ve kur dalgalanmalarının, sanayi sektöründe karlılığı ve sermaye birikimini etkilemeye devam ettiğini ortaya koyuyor.

Finansal göstergeler içinde borçlanma ile özkaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısı, kuruluşların finansal yapılarını ortaya koyan en önemli göstergelerin başında geliyor.

Oranlara bakıldığında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61,2 iken 2016 yılında yüzde 60,5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38,8'den yüzde 39,5'e yükseldi.

Son yıllarda özkaynaklar aleyhine bir eğilim söz konusu olsa da İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında son dört yıldır borç/özkaynak dağılımının hemen hemen aynı kaldığı ve dengenin yaklaşık olarak yüzde 60/40 civarında korunduğu görülüyor.

Araştırma sonuçları, İSO İkinci 500'de borç yükünün arttığını ortaya koyuyor. Özellikle mali borçlardaki artışın toplam borçlardaki artışa göre daha hızlı seyretmesi dikkat çekiyor. 2015'te 30,7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17,5 artarak, 36,1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı 2015 yılında yüzde 57,6 iken, 2016'da yüzde 58,1'e ulaştı.

Mali borçların vade dağılımına bakıldığında, son yıllarda uzun vadeli mali borçlar lehine nispi bir iyileşme görülüyor. 2015 yılında kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı

50 iken, 2016 yılında yüzde 48,4'e geriledi. Bu gelişmenin, sanayi kuruluşlarının orta-uzun vadeli mali borçlanma olanaklarının nispeten arttığını göstermesi açısından önemi bulunuyor. Bununla birlikte İSO İkinci 500'ün kısa vadeli mali borçlarının toplam mali borçlar içindeki payı, İSO 500'e göre 11 puan daha yüksek olarak kayıtlara geçti.

İSO 500'ün önemli verilerinden biri de devreden KDV idi. Sanayici açısından kaynakların kut olduğu bir ortamda, devreden KDV yükü İSO 500'de bir önceki yıla göre yüzde 23,6 oranında artarak 4,8 milyar TL'den 6 milyar TL'ye yükselmisti. Bu yükün İkinci 500'de de ciddi bir miktara ulaştığı görülüyor.

İSO İkinci 500'ün 2014 yılında 996 milyon TL olan devreden KDV'si, 2015 yılında yüzde 7,9 artışla 1,1 milyar TL'ye, 2016 yılında ise yüzde 7,5 artışla 1,2 milyar TL'ye ulaştı.

Sanayinin önemli göstergelerden biri olan duran varlıklar ile dönen varlıklar arasındaki dengenin İkinci 500'deki görünümüne bakıldığında, 2016 yılında duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39,6 iken, dönen varlıkların payı da yüzde 60,4 olarak gerçekleşti. Duran varlıklar lehine küçük bir iyileşme söz konusu olsa da yüzde 39,6 olan duran varlıklar oranının yüzde 66 olan dünya ortalamasının oldukça altında olduğuna dikkat çekildi. (AA)

İKİNCİ 500 TEMKİNLİ

Türkiye'nin en büyük ikinci 500 sanayi kuruluşu açıklandı. Listeye 100 yeni firma girdi. Finansman maliyetlerinin kârlılığı düşürdüğü görüldü. Şirketler tasarruf için teknoloji giderlerini kıstı

AĞIRLIK ANADOLU'DAN

SIRASI 2016	SIRASI 2015	KURULUŞ	SATIŞ (TL)	SIRASI 2016	SIRASI 2015	KURULUŞ	SATIŞ (TL)
1	-	Modavizyon	242.325.507	26	195	Karel Elektronik	230.005.507
2	-	Marshall	242.182.445	27	81	Kasar ve Dual Tekstil	229.359.608
3	32	Dardanel	241.566.926	28	94	Vefa Prefabrikte	229.067.632
4	-	Arcelormittal	241.327.693	29	75	Bilkont Dış Ticaret	228.969.224
5	-	Poyraz Poyraz	241.283.448	30	7	Çağ Çelik Demir	228.693.900
6	119	Kaltum Madencilik	240.831.031	31	28	Ermaksan	228.494.910
7	151	Greif FPS	240.820.387	32	-	Assan Panel	227.910.093
8	246	Eti Elektrometalurji	239.214.461	33	-	Ayhanlar Asfaltlama	227.788.326
9	17	Mar Tüketim Mad.	238.874.923	34	104	Pilenpak Ambalaj	227.582.986
10	-	ORMA Orman	238.856.556	35	22	Mes Yağ ve Gıda	227.472.157
11	13	Altaş Yağ Su	238.547.340	36	19	Ve-Ge Hassas Kağıt	227.171.899
12	-	-	-	37	277	Ulusoy Elektrik	226.408.060
13	67	ÇİMTAŞ Çelik	236.540.483	38	77	Maysan Mando Oto.	226.129.401
14	15	Veziroköprü Orman	236.320.439	39	-	BATIÇİM	226.017.033
15	-	Aster Tekstil	235.884.874	40	40	Kalibre Boru	225.557.169
16	-	Gürsoy Tarımsal Ürün.	234.891.917	41	71	GRANİSER Granit	225.407.938
17	87	Gizem Seramik	234.851.834	42	97	Uşak Seramik	225.239.110
18	-	Sançim Bilecik Çim.	234.432.482	43	233	Özerdem Mensucat	224.405.632
19	14	Bekaert Kartepe Çelik	234.054.822	44	69	Erbak-Uludağ İçecek	224.402.929
20	54	Mioro Hediyelik	234.019.497	45	35	Bursa Çimento	224.222.538
21	-	Altınyıldız Tekstil	232.963.945	46	-	Söke Değirmencilik	224.027.495
22	1	Emas Makina Sanayi	232.396.461	47	91	Magnesit A.Ş.	222.986.423
23	51	Oğuz Gıda San.	232.313.683	48	-	Sarılar Dış Ticaret	222.337.662
24	23	Yurtbay Seramik	231.170.581	49	55	Uğur Konfeksiyon	222.177.589
25	70	OPSAN	230.324.715	50	125	Mondi Kale Nobel	221.902.136

LISTE KOMPLE DEĞİSTİ

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye'nin 'ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Buna göre ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık satış ile Şahinler Holding bünyesindeki Modavizyon Tekstil aldı. Listede, Marshall Boya 242 milyon 182 bin 445 liralık üretime satışıyla ikinci oldu.

SATISLAR ARTTI

Dardanel Önemtaş Gıda 241 milyon 566 bin 926 liralık satış ile üçüncü sıraya yerleşti. Araştırmaya göre, ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunun 2015 yılında 75.6 milyar TL olan net satışları, 2016 yılında yüzde 8.6 artarak, 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında 10.4 milyar TL olan vergi öncesi kâr da 2016'da yüzde 7.2 artarak, 11.1 milyar TL'ye çıktı.

GIDERLER YUKSELDİ

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3.8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16.3 artarak, 4.4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. 2016 yılında da elde edilen kârın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Yani faiz ve kur dalgalanmaları, sanayi sektöründe kârlılığı etkilemeye devam etti.

Şahinler Holding bünyesindeki Modavizyon, Tekirdağ Avrupa Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteriyor.

KOBİ'LER ÇOK ETKİLENDİ

Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "İkinci 500'de KOBİ'lerimizin, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilendiğini görmekteyiz.

Mali borçlarda ve ödenen faizlerde ciddi artışlar var. Ölçek büyütme için büyük çaplı yatırımlara ihtiyacı olan KOBİ'ler açısından kurlardaki yükseliş ve yüksek faiz ortamı dev şirketlere kıyasla daha zorlayıcıdır" şeklinde konuştu.

36 MİLYAR LİRALIK BORÇ

Sonuçlar ayrıca ikinci 500'de borç yükünün arttığını da ortaya koyuyor. 2015'te 30.7 milyar TL olan mali borçlar 2016'da yüzde 17.5 artarak, 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Geçen yıl İkinci 500'de kâr eden kuruluş sayısı 384'e gerilerken, zarar eden kuruluş sayısı 116 oldu. Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge/ yapılan firma sayısı 2015'te 180 iken 2016'da 177'ye geriledi.

Küçüklerin kârı ZIPLADI

Satış maliyeti yavaşlayan Türkiye'nin en büyük ikinci 500 firması, faaliyet kârını % 17.5 artırarak, 8.7 milyar TL'ye çıkardı. 2016'daki zorluklara rağmen istihdamda da artış yaşandı

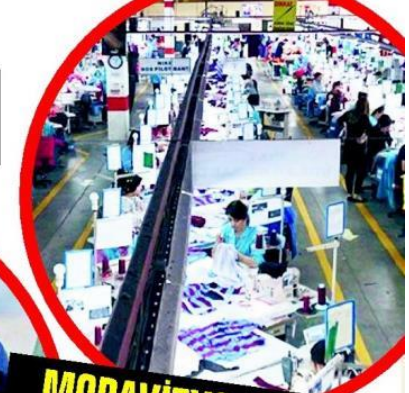
İstanbul Sanayi Odası (İSO)
"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırmasını yayımladı. Araştırmaya göre, 2015'te 75.6 milyar TL olan üretimden net satışlar, 2016'da yüzde 8.6 artarak, 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2016'da satışların maliyetindeki yavaşlama ise İkinci 500'ün faaliyet kârlılığına olumlu yansıdı. 2015'te 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17.5 artarak, 8.7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet kârının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi.

İLK SIRADA MODAVİZYON VAR

İkinci 500'ün ilk sırasını Modavizyon Tekstil aldı. Şirket 242 milyon 325 bin liralık üretimden satışı ile listede ilk sırada yer

alırken, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin lira ile ikinci oldu. Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin lira ile üçüncü sıraya yerleşti.

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015'te 3.8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016'da yüzde 16.3 artarak, 4.4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0.4 puan artarak yüzde 4.7 oldu. Geçen yıl yaşanan sıkıntılara rağmen İSO İkinci 500'ün istihdamı yüzde 1.4 arttı. Maaş ve ücretler de yüzde 18.2 gibi oldukça yüksek bir oranda artış gösterdi.

MODAVİZYON İLK SIRADAN GİRDİ

2016 Kuruluş	Satışlar (TL)
1 Modavizyon	242.325.507
2 Marshall	242.182.445
3 Dardanel	241.566.926
4 Arcelormittal	241.327.693
5 Poyraz Poyraz	241.283.448
6 Kaltun Maden	240.831.031
7 Greif FPS	240.820.387
8 Eti Elektröm	239.214.461
9 Mar Tüketim	238.874.923
10 ORMA Orman M	238.856.556

Sanayicimiz esas faaliyet alanına odaklanabildi

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırma sonuçlarına ilişkin, "Sanayicilerimiz 2016'da tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklandı. Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet kârlılıklarını artırmayı başarmıştır" dedi.

Erdal Bahçivan

Birleşip büyümek büyüyüp birleşmekten çok daha iyidir

Türkiye, yüksek büyüme-ye **muhtaç** bir ülke... Bunu başarabiliyor da... Geldiğimiz noktada bunu **ispat ettik** zaten. **Gezi**'ye, **17-25 Aralık**'a, **15 Temmuz** girişimine rağmen bunu başardık ta... Sorun, **yüksek büyüme iklimi**-ni sürdürülebilir kılmakta...

Dün **İstanbul Sanayi Odası** **2'nci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** açıklandı. İlk 500 gibi, yapabildiklerimiz var, yapamadıklarımız var. Ancak yapmamız gerekenler, belli... **ISO**'nun "**büyük**" dediğini, küresel ölçekte yarışta bulunduğumuz ülkeler çapında ele alınca **hâlâ küçük olduğumuzu** görürsünüz.

İngilizce bir kelime olan "**collaboration**", **işbirliği**, işbölümü diye çevrilebilir dilimize... İş dünyasındaki tam karşılığı da **birlikte iş yapma** becerisi, güç ve hevesi... Hükümetin çeşitli **reform paketlerinde** kavramı yeşertmeye dair yığınca adım var fakat hayatımıza geçmesi **zaman alacak** gibi görünüyor.

Sanayileşmiş toplumun **36 milyon** farklı ürün ve hizmet ürettiği günümüzde **meslekler kodeksi** de **14 bin** işi tanımlıyor. Oysa çok değil çeyrek asır önce **12 milyon** mal ve **7 bin meslek** söz konusuydu. Artan ürün ve hizmetlere paralel genişleyen iş tanımları, **ortak çalışmayı** gerektirir hale geldi.

Tam da bu noktada "**birlikte iş yapma**" becerisi, önem kazanmaya başladı. Misal dış hizmet alımı, sizin için %80 hazır olan süreci, kendiniz üretmek yerine, bunun **ehli olan firma** ile **birlikte çalışmak** gibi...

İhracata yönelik üretimde, bir yandan kalite diğer yandan katma değer arayışları, "**her şeyi tek başıma yaparım**"

saplantısındakileri saf dışı bırakmaya başladı. Bir firma çıkıp "**ben 7'den 77'ye bütün değer zincirine hükmediyorum**" diyemiyor. Zira iş süreçleri karmaşık hal almış, gereken bilgi ve beceri çeşitlenmiş durumda.

Türkiye'nin dinamizmini oluşturan **Anadolu Kaplanları**'nın en büyük eksiği tam da bu noktada şekilleniyor. Genel tutum "**azıcık aşım kaygısız başım**" olunca, az olsun benim olsun türü **mülkiyet anlayışı** kemikleşiyor.

Bu da içeride ve dışarda **birlikte çalışmanın kültürel direncini** oluşturuyor.

Ortaklık kültürünü benimseyen firmalarımızın **başarısı** göz kamaştırıyor. Ancak **ortağını dolandırma** zihin yapısındaki **kurnaz KOBİ** patronlarının da sistemde tutunamadığını görüyoruz. Mühendislikteki kural, "**insanı eğitemiyorsan malzemeyi eğit**" der. Bu alanda ortaklığı teşvik ve sürdürülebilir kılmak için **yasal çerçeve** önemlidir. 2 yıl önce yürürlüğe girmeden evvel içinden "**şeffaflık, hesap verebilirlik** ve **ortak hesaptan para çekmeme**" maddelerini ayıklayarak "**iğdiş**" ettiğimiz **Yeni Ticaret Kanunu**'nun, bu özrü giderilmeli...

Bu sayede **ortağını dolandırma** imkânı daralır ve **birlikte iş yapma pratiği** kazanılır. **Collaboration**, işbirliği kadar **iş bölümünü** de kapsar. KOBİ'leri Yeni Türkiye yolunda **üst vitese** çıkarmak kaçınılmaz ise Ticaret Kanunu'ndan **çalınan maddeleri iade** etme zamanı geldi demektir.

Yazımda yer alan denkleme gelince... Yeterince açık; başlıktaki ifadenin **matematik ispatını** verdim. Kavranması için **ilkokul düzeyi matematik bilgisi** yeter. Ancak Türkiye'nin yüksek büyüme ile zıplaması için **hayata geçirilmesi** şart...

KÜÇÜK SANAYİCİ KREDİYLE AYAKTA KALMAYA ÇALIŞTI HER 5 ŞİRKETTEN BİRİ ZARAR ETTİ

Ağırlığı küçük ve orta boy işletmelerden oluşan İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 5'te biri zarar ederken, toplam borçları 62 milyar TL'ye ulaştı

DÜŞÜK BÜYÜME KOBİ'LERİ VURDU

İKİNCİ 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarını değerlendiren **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal**

Bahçivan, büyüme rakamlarındaki düşüşün araştırmaya konu olan KOBİ ölçeğindeki firmalar üzerinde daha etkili olduğuna dikkat çekti. 2016'da yaşanan darbe girişiminin de ekonomik faaliyetler üzerinde etkili olduğunu anlatan Bahçivan, "Büyük çaplı yatırımlara ihtiyacı olan ve sermayesi sınırlı olan KOBİ'ler açısından kurlardaki yükseliş ve yüksek faiz ortamı, hiç kuşkusuz, dev şirketlere kıyasla daha zorlayıcı" değerlendirmesini yaptı.

Döviz dalgalanmaları ve yüksek borçluluk oranları ile 2016'da kâr etmekte zorlanan orta ve küçük ölçekli sanayi şirketleri, zarar rekoru kırdı. **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'na göre, 2016 yılında kâr eden sanayi şirketi sayısı 384'e gerilerken, zarar eden şirket sayısı 116 oldu. Bu rakamlarla her 5 sanayiciden birinin zararlı kapattığı 2016 yılında, kâr oranı yüzde 0.3'lük düşüşle yüzde 4.7'ye gerilerken şirketlerin birikmiş zararı ise 7.8 milyar TL'ye yükseldi. 2016 yılında 500 devin toplam faaliyet kârı ise yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar TL'ye ulaştı.

LİDER FİRMA İLK 500'DEN

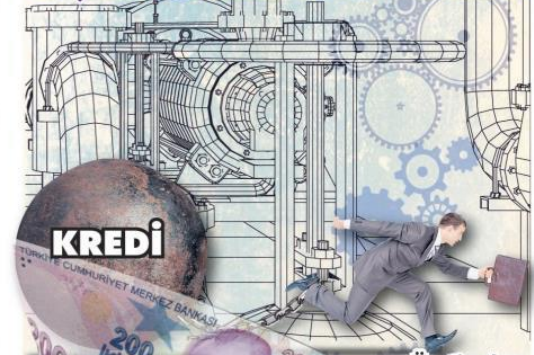
500 sanayi kuruluşunun 2015 yılında 75.6 milyar TL olan üretimden net satışları 2016 yılında yüzde 8.6'lık artış ile 82.2 milyar TL'ye ulaştı. Listenin ilk üç sırasına bakıldığında ise bir önceki yıl ilk 500 dev içinde yer alan Modavizyon Tekstil 242.3 milyon TL ile 2016 yılının zirvesine geçti. Marshall Boya'nın 242.1 milyon TL ile ikinci sırada yer aldığı listede üçüncü ise 241.5 milyon TL ciro ile Dardanel Öntaş oldu.

Kârlılığın düştüğü, özellikle döviz borçlarının yükseldiği 2016 yılında şirketler, kredi borçları ile ayakta kaldı. İkinci 500 devin finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi.

62 MİLYARLIK KREDİ BORCU

Şirketler 2016 yılında da elde ettikleri kârın yansını finansman giderlerine ayırmak zorunda kalırken, toplam finansman gideri 4.4 milyar TL oldu. 2015 yılında 53.3 milyar TL olan toplam borçlar yüzde 16'lık artış ile 2016 yılında 62.1 milyar TL'ye ulaştı. Burada en dikkat çeken gelişme ise şirketlerin banka ve piyasa borçlanmalarından oluşan mali borçlarında yaşandı. 2015'te 30.7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17.5 artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Mali borçların toplam borçlar içindeki payı ise yüzde 57.6 iken, 2016'da yüzde 58.1'e ulaştı.

5 ŞİRKET ZİRVEDEN GİRDİ

Üretimden satışlar (Milyon TL)

Sıra	Şirket	Üretimden satışlar (Milyon TL)
1	Modavizyon Tekstil	242.3
2	Marshall Boya	242.1
3	Dardanel Ön. Gıda	241.5
4	Arcelormittal Ambalaj	241.3
5	P. Poyraz Fındık	241.2
6	Kaltun Madencilik	240.8
7	Greif FPS Turkey Ambalaj	240.8
8	Eti Elektrometalurji	239.2
9	Mar Tüketim Maddeleri	238.8
10	ORMA Orman Mahsulleri	238.8
11	Altaş Yağ Su ve Tarım Ür.	238.5
12		----
13	Çimtaş Çelik	236.5
14	Vezirköprü Orman Ür.	236.3
15	Aster Tekstil	235.8
16	Gürsoy Tarımsal Ür.	234.8
17	Gizem Seramik Frit	234.8
18	Sançim Bilecik Çim.	234.4
19	Bekaert Kartepe Çelik	234.0
20	Mioro Hediyelik Eşya	234.0

TEKSTİLCİLER İHRACATA YÜKLENDİ

SON 3 yıldır düşüş eğiliminde olan İkinci 500 Büyük Kuruluşun ihracatı 2016'da da yüzde 2.8'lik küçülme ile 7.6 milyar dolara geriledi. Geçen yıl toplam satışlar içinde ihracatın payı ise 0.4

puanlık artış ile yüzde 24.4'e ulaştı. En fazla ihracat yapan ilk 10 şirketin 5'ini tekstil firmaları oluşturdu. 2016'nın ihracat şampiyonu 138 milyon dolarla Pirelli Otomobil Lastikleri oldu.

ISO 2'nci 500'e 100 yeni firma girdi

İSTANBUL Sana-
yi Odası (ISO), "Tür-
kiye'nin İkinci 500
Büyük Sanayi Kuru-
lusü Araştırması'nın
2016 yılı sonuçla-
rını açıkladı. 2016

yılında **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuru-
lusü'nün ilk sırasında Modavizyon Tekstil
yer alırken, Marshall Boya ikinci, Darda-
nel üçüncü sırada yer aldı. Modavizyon ile
Marshall listede geçen yılki yerini korur-
ken, Dardanel ise 32'inci sıradan 3. sıraya
yükseldi. Sıralamaya 100 yeni firma girdi.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** "Şirketlerimiz, istihdamlarını arttı-
rırken, asgari ücret düzenlemesinin de
etkisiyle ücretlerinde belirgin bir artış ya-
ratmışlardır. 2016 gibi zorlu bir senede sa-
nayinin ve sanayicimizin göstermiş olduğu
performansı takdirle karşılıyoruz" dedi.

ERDAL BAHCIVAN

ikinci 500'ün faaliyet kârı yüzde 17.5 arttı

■ **İSTANBUL Sanayi Odası'nın (ISO)** 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2016 yılı araştırması yayımlandı. Araştırmaya göre, 2015'te 75.6 milyar TL olan üretimden net satışlar, 2016'da **yüzde 8.6** artarak **82.2 milyar TL**'ye yükseldi. 2015 yılında 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da **yüzde 17.5** artarak, **8.7 milyar TL** olarak gerçekleşti. Faaliyet kârının net satışlara oranı da aynı

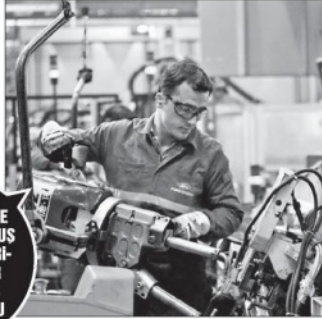
dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi. İkinci 500'ün ilk sırasını **Modavizyon Tekstil** aldı. Şirket 242 milyon 325 bin liralık üretimden satışı ile listede ilk sırada yer alırken; Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin lira ile ikinci oldu. Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin lira ile üçüncü sıraya yerleşti. **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına, 2016'da 100 yeni firma girdi.

ISO "İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU"NU AÇIKLADI

Sanayicinin kârı faiz ve kura gitti

Faiz ve kurdaki dalgalanmalar sanayi kuruluşlarının kârlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı sürdürdü. Faaliyet kârının yarısı finansman giderleri için harcandı

GEÇEN YIL
ISO İKİNCİ 500'DE
KÂR EDEN KURULUŞ
SAYISI 384'E GERİ-
LERKEN, ZARAR
EDEN KURULUŞ
SAYISI 116 OLDU

İstanbul Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre "İkinci 500"de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin liralık satış ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret a.ş., Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin liralık satışla ikinci, Dardanel Önemtaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık satışla üçüncü sıraya yerleşti. Listeye 100 yeni firma girerken, bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında ISO 500 içinde yer alıp, bu yıl ISO İkinci 500'e giremeyen şirketlerden oluştu.

Araştırmaya göre İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun vergi öncesi kâr yüzde 7,2 artarak 11,1 milyar lira, faaliyet kârı da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti.

Firmaların net satışları ise yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi. Finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının kârlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü. Finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında elde ettikleri kârın yarısı faiz ve kura gitti.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivanı**, sanayicinin zorlu bir yılı geride bıraktığını belirterek, "Firmalar net satışlara oranla faaliyet kârlılıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmayı başarmıştır. Ancak finansman maliyetleri, İkinci 500'de de şirket kârlılıklarını üzerinde olumsuz etkisini sürdürüyor. KOBİ'ler açısından kurlardaki yükseliş ve yüksek faiz ortamı, hiç kuşkusuz, dev şirketlere kıyasla daha zorlayıcı" dedi.

İKİNCİ 500'ÜN KARNESİ

İstihdam ve maaşlar arttı

● ISO İkinci 500'de AR-GE harcamaları 290 milyon liraya ulaştı. AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı ise yüzde 0,37'den yüzde 0,35'e geriledi.

● Geçen yıl yaşanan sıkıntılara rağmen istihdam oranı yüzde 1,4 arttı.

● Ödenen maaş ve ücretlerde yüzde 18,2 gibi oldukça yüksek bir oranda artış gösterdi.

● İkinci 500'deki firmaların ihracatı 2015'te yüzde 17 düşüşün ardından, 2016 yılında da yüzde 2,8 gerileyerek 7,6 milyar dolar oldu.

ISO 'İkinci 500 Büyük' Sanayi kuruluşunu açıkladı

Erdal Bahçivan

ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında önemli değişim göstermedi. 2016 yılında **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında **ISO 500** içinde yer alıp, bu yıl **ISO İkinci 500**'e gerileyen şirketlerden oluştu. 2016 yılında sa-

ISO, Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Modavizyon Tekstil şampiyonluk ipini göğüslerken, Marshall Boya ikinci oldu.

tişların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, İkinci 500'ün faaliyet kârlılığında iyileşme kaydedildi. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17,5 artarak 8,7 milyar TL olarak geldi. Faaliyet kârının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 oranında artarak 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

İkinci 500 Büyük'te Modavizyon Tekstil şampiyon olurken, Marshall Boya ikinci oldu. Dardanel Öntaş listeye üçüncü sıradan girerken, Arcelormittal dördüncü ve Poyraz Poyraz Fındık beşinci oldu. **İstanbul Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırma sonuçlarına ilişkin şunları söyledi, "2016, hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yıldır. 2015 yılındaki yüzde 2,7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2,4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı. Ancak bu sınırlama KO-Bİ'ler için daha etkili oldu. Bu dış faktörün yanında özellikle, 2016'da yaşadığımız hain darbe girişiminin yılın ikinci yarısındaki ekonomik faaliyetlerde yol açtığı olumsuz etkiyi de göz ardı edemeyiz."

Arı Bisküvi'nin şuçu ne ?

Istanbul Sanayi Odası geleneksel olarak yıllardır ISO 500 listesi yayınlar. Türkiye sanayi sektörünün gelişimini görmek ve okumak açısından en kapsamlı veri setidir.

Bu listenin açıklanmasından yaklaşık 1 ay sonra da ikinci 500 listesi açıklanır.

Yılların ekonomi gazetecisi olarak bu ikinci 500 ile ilgili yapılan haberlerde "Listenin şampiyonu X şirketi oldu. En büyük X şirketi" gibi ifadeler beni hep gülümsetmiştir. Ve de hep düşündürmüştür.

"İlk 500 listesinde yer alan 500'üncü şirketin günahı ne" dedirtmiştir.

Gazetelerde sayfaların yer durumuna göre ilk 50, bazen ilk 100'e giren şirketlerin listesi yayınlanır. Bazı gazeteler ilk 25'i vermekle yetinir.

Yani diyeceğim o ki kimse listenin sonuna yani 498'inci hangi şirketmiş, 499'uncu neredenmiş diye bakmaz. En talihlisi de bana göre ilk 500 listesinin son sırasında yani 500'üncü sırada olan şirkettir.

Düşünsenize 500'üncü değil de 501'inci olsa ikinci 500 listesinin şampiyonu olacakken, ilk listede yer almanın ezikliği ile son sırada görünüyor.

Bu seneki ilk 500 listesini elime aldım. 498'inci sırada Torunlar Gıda, 499'uncu sırada Sıddık Kardeşler Haddehanecilik ve 500'üncü yani en dipte de Karamanlı Arı Bisküvi var.

Kimse Arı Bisküvi'nin adını duydu mu?

Duymadı.

Ancak bugün tüm gazetelerde Modavizyon Tekstil'in adını okuyacağız.

Çünkü bu şirket 501'inci olarak ikinci 500 listesinin başköşesine kuruldu.

İnternet sitelerine düşen haberlerde de ifadeler öyle zaten.

"Modavizyon şampiyonluk ipini göğüsledi" deniyordu. Oysa 1.000 listesi yapılırsa 501'inci...

Okuyunca sizlere saçma gelebilir ancak ben yıllardır bu duruma kafayı takmış durumdayım.

Dolayısıyla da ISO'nun ikinci 500 listesini biraz talihsiz ve haksız buluyorum. İkinci 500 listesi de zaten ilk 500 ile birlikte hazır oluyor. Kimbilir belki de gelenek değişmeli ve ikinci 500 de ilk 500 ile birlikte açıklanmalı. Böylece 500'üncü sırada yer alan şirkete de ayıp etmemiş olalım.

En nihayetinde 500, 501'den önce geliyor ve yarattığı ekonomi daha büyük.

İkinci 500'de de temel sorun faiz

ISO, İkinci 500 listesini açıkladı. Toplam faaliyet kârı yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar TL'ye çıkarken, finansman giderleri yine faaliyet kârının yarısından fazlasını alıp götürdü

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırmasında ilk sırayı Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı.

İSO'nun "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, İkinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. Listede, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışıyla ikinci, Dardanel Önentaş Gıda Sanayi 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satışı ile üçüncü sıraya yerleşti.

Net satış yüzde 9 arttı

Araştırmaya göre, İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015'te 75.6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8.6 artarak, 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2015'te reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016'da hemen hemen hiç değişmedi. Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı.

2015'te 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet kârı, 2016'da yüzde 17.5 artarak, 8.7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet kârının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015'te 3.8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016'da

yüzde 16.3 artışla 4.4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı 0.4 puan artarak yüzde 4.7 oldu.

İSO İkinci 500'de 2015'te 10.4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kâr büyüklüğü 2016'da yüzde 7.2 artarak, 11.1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem kârı da yüzde 0.6 artışla 4.4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kâr büyüklüğü de reel olarak geriledi.

Finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016'da sürdürdü. Finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016'da elde ettikleri kârın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Faiz ve dalgalanan kur, sermaye birikimini ve karlılığı etkilemeye devam etti.

Şirketler
bütün yıl çalışıp
8.7 milyar TL
kâr üretti

Finansman
giderleri yüzde
16 artıp
4.4 milyara
çıktı

Devreden KDV 6 milyar TL

İSO 500'ün önemli verilerinden biri de devreden KDV idi. Sanayici açısından kaynakların kıt olduğu bir ortamda, devreden KDV yükü İSO 500'de bir önceki yıla göre yüzde 23.6 oranında artarak 4.8 milyar TL'den 6 milyar TL'ye yükselmişti. Bu yükün İkinci 500'de de ciddi bir miktara ulaştığı görülüyor. İSO İkinci 500'ün 2014 yılında 996 milyon TL olan devreden KDV'si, 2015 yılında yüzde 7.9 artışla 1.1 milyar TL'ye, 2016 yılında yüzde 7.5 artışla 1.2 milyar TL'ye ulaştı. Sanayinin önemli göstergelerden biri olan duran varlıklar ile dönen varlıklar arasındaki döngünün İkinci 500'deki görünümüne bakıldığında, duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39.6 iken, dönen varlıkların payı da yüzde 60.4 olarak gerçekleşti. Duran varlıklar lehine küçük bir iyileşme olsa da yüzde 66'lık dünya ortalamasının çok altında kaldı.

Özkaynaklar sadece 0.7 puan artabildi

FİNANSAL göstergeler içinde borçlanma ile özkaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısı, kuruluşların finansal yapılarını ortaya koyan en önemli göstergelerin başında geliyor. Oranlara bakıldığında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61.2 iken 2016 yılında yüzde 60.5

olarak gerçekleşti. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38.8'den yüzde 39.5'e yükseldi. Son yıllarda özkaynaklar aleyhine bir eğilim söz konusu olsa da İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında son dört yıldır borç/özkaynak dağılımının hemen hemen aynı kaldığı ve dengeyi yaklaşık olarak yüzde 60/40 civarında korunduğu görülüyor.

İKİNCİ 500'ÜN BORCU 36 MİLYAR

ARAŞTIRMA sonuçları, İSO İkinci 500'de borç yükünün arttığını ortaya koyuyor. Özellikle mali borçlardaki artışın toplam borçlardaki artışa göre daha hızlı seyretmesi dikkat çekiyor. 2015'te 30.7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17.5 artarak, 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı 2015 yılında yüzde 57.6 iken, 2016'da yüzde 58.1'e ulaştı.

'Faaliyet kârlılığı yüzde 8.5'ten 9.4'e yükseldi'

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' ile ilgili açıklama yapan **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan**, "Sanayicilerimiz 2016 yılında tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklanabilmıştır. Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet karlılıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmayı başarmıştır" ifadelerini kullandı.

Bahçıvan, açıklamasında, "İSO 500'de gördüğümüz gibi büyük şirketler, çokuluslu yapıları, pazar çeşitlilikleri, güçlü sermaye yapıları ve inorganik büyüme olanakları ile gelişme hızlarını göreceli olarak koruyabildiler. Fakat İkinci 500 verilerine baktığımızda, dış pazarlarda genişleme sürecine girmiş olan ve görece

olarak sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'lerimizin, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilendiğini görmekteyiz" dedi.

İSO'nun İkinci 500 araştırmasında ilk sırayı, 242,3 milyon liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin üretimden net satışları 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi.

İkinci 500 büyüğün karlılıkları yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. Listede, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışıyla ikinci, Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti. Araştırmaya göre, **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun

2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi.

YARISI FİNANSMANA

Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlı-

lığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi. **ISO İkinci 500**'de 2015 yılın-

da 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 artarak, 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem karı da yüzde 0,6 artışla 4,4 milyar oldu. Sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri karın yarısını finansman giderlerine ayırdı. ■ **İSTANBUL**

SANAYİDE İKİNCİ 500 FİRMA

Kârın yarısı yine faize

İKİNCİ 500'de büyük firmada finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi. Bu "iyileşme"ye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri kârın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Bu gelişmeler faiz ve kur dalgalanmalarının, kârlılığı etkilemeye devam ettiğini ortaya koyuyor. ●HABERİ 4'TE

KÂRIN YARISI FAİZE GİTTİ

İSTANBUL SANAYİ ODASI'NİN 'TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARAŞTIRMASI'NIN 2016 SONUÇLARINA GÖRE SANAYİ KURULUŞLARI 2016 YILINDA ELDE ETTİKLERİ KÂRIN YARISINI FİNANSMAN GİDERLERİNE AYIRMAK ZORUNDA KALDI.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO), 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarına göre finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri kârın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Bu gelişmeler faiz ve kur dalgalanmalarının, sanayi sektöründe kârlılığı ve sermaye birikimini etkilemeye devam ettiğini ortaya koydu. Finansal göstergeler içinde borçlanma ile özkaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısı, kuruluşların finansal yapılarını ortaya koyan en önemli göstergelerin başında geldi. Oranlara bakıldığında **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61,2 iken 2016 yılında yüzde 60,5 olarak

gerçekleşti. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38,8'den yüzde 39,5'e yükseldi. Son yıllarda özkaynaklar aleyhine bir eğilim söz konusu olsa da **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kaynak yapısında son dört yıldır borç/özkaynak dağılımının hemen hemen aynı kaldığı ve denge'nin yaklaşık olarak yüzde 60/40 civarında korunduğu görüldü.

BORÇ YÜKÜ ARTTI

Araştırma sonuçları, **İSO İkinci 500'de** borç yükünün arttığını ortaya koydu. Özellikle mali borçlardaki artışın toplam borçlardaki artışa göre daha hızlı seyretmesi dikkat çekti. 2015'te 30,7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17,5 oranında artarak 36,1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki

payı 2015 yılında yüzde 57,6 iken, 2016'da yüzde 58,1'e ulaştı. Mali borçların vade dağılımına bakıldığında, son yıllarda uzun vadeli mali borçlar lehine nispi bir iyileşme görüldü. 2015 yılında kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı 50 iken, 2016 yılında yüzde 48,4'e geriledi.

İHRACATTA GERİLEME

İSO İkinci 500'ün ihracatında üç yıldır üst üste gerileme söz konusu. **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatı 2014'te yüzde 5,4, 2015'te yüzde 17'lik düşüşlerin ardından 2016 yılında da yüzde 2,8 oranında geriledi ve 7,6 milyar dolara indi. 2016 yılında **İSO 500**'ün ihracatı artarken, **İSO İkinci 500**'ün ihracatı gerilemeye devam etti. Gerileme, Türkiye toplam ihracatındaki düşüşün de üzerinde gerçekleşti.

İSO İkinci 500'de borç ve zarar arttı

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarına göre; sanayi kuruluşlarının borç yükü arttı. İSO İkinci 500'ün toplam mali borçları 2016'da önceki yıla göre yüzde 17.5 artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Zarar eden kuruluş sayısı da arttı.

4TE

İSO İkinci 500'de borç ve zarar arttı

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2016 yılı sonuçlarına göre; sanayi kuruluşlarının borç yükü arttı. İSO İkinci 500'ün toplam mali borçları 2016'da önceki yıla göre yüzde 17.5 artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Zarar eden kuruluş sayısı da arttı

SELİM AYANOĞLU/İSTANBUL

İstanbul Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. 2016 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu. İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2016 yılında üretimden satışlara göre ilk sırayı 242,3 milyon TL ile Modavizyon Tekstil aldı. İkincilik 242,1 milyon TL üretimden satışlarıyla Marshall Boya'nın oldu. Üçüncü sırada ise 241,5 milyon TL ile Dardanel Önentaş yer aldı. İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında

75.6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8.6 artarak 82.2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. 2016 yılında satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla, İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7.4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17.5 artarak 8.7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8.5'ten yüzde 9.4'e yükseldi.

Borç yükleri arttı

Araştırma sonuçları, İSO İkinci 500'de borç yükünün arttığını ortaya koyuyor. Özellikle mali borçlardaki artışın toplam borçlardaki artışa göre daha hızlı seyretmesi dikkat

çekiyor. 2015'te 30.7 milyar TL olan toplam mali borçlar 2016'da yüzde 17.5 oranında artarak 36.1 milyar TL'ye ulaştı. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı 2015 yılında yüzde 57.6 iken, 2016'da yüzde 58.1'e ulaştı. 2016 yılında İSO İkinci 500'de kar eden kuruluş sayısı 384'e gerilerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 116 oldu. Böylece 2016 yılında zarar eden kuruluş sayısı son 10 yıl içinde beşinci kez 100'ün üzerinde gerçekleşti.

'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırması

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı.

Listede, Marshall Boya ve Vernik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışıyla ikinci, Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satışı ile üçüncü sıraya yerleşti.

Üretimden net satışlar yüzde 8,6 arttı

Araştırmaya göre, **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi.

Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların

nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 ar-

tarak, 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

İSO İkinci 500'de 2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 artarak, 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem karı da yüzde 0,6 artışla 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de reel olarak geriledi.

İkinci 500 satışla büyüdü

Türkiye'nin İkinci 500 sanayi kuruluşunun üretimden net satışları geçen yıl yüzde 8,6 artışla 82 milyar liraya yükseldi. 2015 yılında 7,4 milyar lira olan toplam faaliyet karı ise 2016'da yüzde 17,8, artarak 7 milyara çıktı.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satışı ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı.

SATIŞLARI % 8,6 ARTTI

Araştırmaya göre, ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar lira olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar liraya yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net

satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi.

Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar lira olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar lira olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

FINANSMANA ÇALIŞTILAR

Araştırmaya göre, finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri

karın yarısını finansman giderlerine ayırdı. Toplam borçların payı 2013 yılında yüzde 61,2 iken 2016 yılında yüzde 60,5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde özkaynakların payı ise yüzde 38,8'den yüzde 39,5'e yükseldi. Son yıllarda borç/özkaynak dengesinin yüzde 60/40 civarında korunduğu görülüyor.

MALİYETLER İKİNCİ 500'DE DAHA RETKİLİ

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 2016'nın hem küresel ekonomi hem de Türkiye açısından zor bir yıl olduğunu belirterek, KOBİ'ler için daha etkili olduğunu kaydetti. Bahçivan, "Şirketlerinin karlılık rasyolarında da mali dalgalanmaların etkisiyle düşüşler görülüyor. ISO İkinci 500'de de borçlarda ve ödenen faizlerde ciddi artışlar yaşandığını görüyoruz" diye konuştu.

KOBİ'lerin yapısı iyileşti

Bahçivan, KOBİ'lerin ağırlıkta olduğu ISO İkinci 500'de umut veren gelişmelerin de olduğunu aktararak, "Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet karlılıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmayı başarmıştır. Finansman giderlerini nispeten daha etkin yöneten şirketler, mali borçlarda da vade yapısını kısmen iyileştirmişlerdir. Bu şirketlerimiz, istihdamlarını arttırırken, asgari ücret düzenlemesinin de etkisiyle ücretlerinde belirgin bir artış yaratmışlardır" dedi.